

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

Změny v právní úpravě, zdaňování a účetnictví nadací a nadačních fondů
Changes in Legislation, Taxation and Accounting of Foundations and Endowment Funds

Student: Petra Orságová

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Alžběta Urbancová, Ph.D.

Ostrava 2014

Zadání bakalářské práce

Student: **Petra Orságová**

Studijní program: B6208 Ekonomika a management

Studijní obor: 6202R049 Účetnictví a daně

Specializace: 00 Účetnictví a daně

Téma: **Změny v právní úpravě, zdaňování a účetnictví nadací a nadačních fondů**
Changes in Legislation, Taxation and Accounting of Foundations and Endowment Funds

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Změny v právní úpravě nadací a nadačních fondů
3. Daňová problematika nadací a nadačních fondů
4. Účetnictví, účetní závěrka, výroční zpráva a audit nadací a nadačních fondů
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

KOLEKTIV AUTORŮ. *Nevýdělečné organizace 2012*. 8. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. 294 s. ISBN 978-80-7357-737-7.

MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace – vznik, účetnictví, daně*. 12. vyd. Olomouc: ANAG, 2013. 264 s. ISBN 978-80-7263-825-3.

URBANCOVÁ, Alžběta a Šárka KRYŠKOVÁ. *Účetnictví nevýdělečných organizací A*. 2. vyd. Ostrava: Ediční středisko VŠB-TU Ostrava, 2008. 232 s. ISBN 978-80-248-1801-6.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Alžběta Urbancová, Ph.D.**

Datum zadání: 22.11.2013

Datum odevzdání: 09.05.2014

Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry

---

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlašuji, že jsem celou práci vypracovala samostatně na základě uvedených zdrojů, kromě přílohy č. 1 a 2, které mi byly dány k dispozici.

V Ostravě dne: 7. 5. 2014

Petra Orságová

Petra Orságová

Obsah

1	Úvod	5
2	Změny v právní úpravě nadací a nadačních fondů	7
2.1	Historie nadací a nadačních fondů	7
2.2	Právní úprava nadace a nadačního fondu do konce roku 2013.....	8
2.2.1	Základní ustanovení	8
2.2.2	Zřízení a vznik	8
2.2.3	Orgány nadace a nadačního fondu	9
2.2.4	Majetek a jeho použití	10
2.2.5	Účetnictví a výroční zpráva	10
2.2.6	Zrušení a zánik	11
2.3	Právní úprava nadace a nadačního fondu od roku 2014.....	12
2.3.1	Přechodná ustanovení.....	12
2.3.2	Všeobecná ustanovení fundací.....	12
2.3.3	Nadace	13
2.3.4	Nadační fond.....	15
2.4	Srovnání minulé a současné právní úpravy	15
2.4.1	Srovnání právní úpravy nadace.....	16
2.4.2	Srovnání právní úpravy nadačního fondu.....	18
2.5	Nadace ADRA	19
2.5.1	Charakteristika	19
2.5.2	Účel nadace.....	19
2.5.3	Orgány	20
2.5.4	Majetek, zdroje a nadační příspěvky.....	20
3	Daňová problematika nadací a nadačních fondů	22
3.1	Daň z příjmů právnických osob do konce roku 2013.....	22
3.1.1	Předmět daně z příjmů.....	23
3.1.2	Klíčování výdajů	25
3.1.3	Základ daně, položky odčitatelné a snižující základ daně.....	26
3.2	Daň z příjmů právnických osob od roku 2014.....	27
3.2.1	Předmět daně.....	28
3.2.2	Základ daně a položky snižující základ daně.....	29
3.3	Ostatní daně	29
3.3.1	Daň z přidané hodnoty.....	29

3.3.2	Daň silniční	30
3.3.3	Daň z nabytí nemovitých věcí.....	32
3.3.4	Daň z nemovitých věcí	32
3.4	Srovnání změn daňového režimu	33
3.5	Daňový režim nadace ADRA	35
3.5.1	Daň z příjmů právnických osob	35
3.5.2	Daň z přidané hodnoty.....	37
3.5.3	Daň z nemovitých věcí	37
3.5.4	Daň silniční	37
4	Účetnictví, účetní závěrka, výroční zpráva a audit nadací a nadačních fondů	38
4.1	Historie účetnictví nadací a nadačních fondů.	38
4.2	Základní předpisy, principy a povinnosti při vedení účetnictví.....	38
4.2.1	Rozsah vedení účetnictví	39
4.2.2	Účetní záznamy a účetní knihy	41
4.3	Směrná účtová osnova a účetní rozvrh	41
4.4	Účetní závěrka.....	42
4.4.1	Rozvaha	42
4.4.2	Výkaz zisku a ztráty	43
4.4.3	Příloha.....	43
4.5	Audit	44
4.6	Výroční zpráva	45
4.7	Shrnutí	46
4.8	Účetnictví nadace ADRA	46
4.8.1	Účetní metody a účtování	47
4.8.2	Účetní závěrka, výroční zpráva a audit	47
5	Závěr	50
	Seznam použité literatury	52
	Seznam zkratk	55
	Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	
	Seznam příloh	
	Přílohy	

1 Úvod

Rok 2014 se stal důležitým mezníkem v oblasti občanskoprávních vztahů. Na začátku toho roku nabyt účinnosti nový občanský zákoník, který vymezuje právě tuto oblast. Cílem toho předpisu je sjednocení všech doposud platných zákonů, které se týkají občanského práva do jediného právního předpisu. O této změně se již hovořilo řadu let. Nejprve se to mělo týkat „pouze“ větších změn v úpravě jednotlivých právních předpisů, ale nakonec bylo rozhodnuto o nahrazení těchto předpisů zcela novým a jediným předpisem, který bude zahrnovat veškeré soukromoprávní vztahy. Nový občanský zákoník se dělí na 5 částí a jedna z těchto částí se týká obecného vymezení týkající se mimo jiné také právnických osob, mezi které se řadí korporace, fundace a ústavy. Fundace je nové označení pro nadace a nadační fondy a právě těmi se tato bakalářská práce zabývá.

Nadace a nadační fondy neboli fundace patří mezi nestátní neziskové organizace, jejichž cílem je podporovat společnost v sociálních, kulturních, zdravotních, vzdělávacích a dalších oblastech. Slovo fundace je odvozeno od latinského termínu „fundus“, který znamená základ. Tímto základem se nadace a nadační fondy liší od ostatních právnických osob. Za základ fundací je považován majetek, který je určen k účelu, pro který byly fundace založeny. Fundace hrají v běžném životě důležitou roli pro celou společnost. Jsou všude kolem nás a slyšíme o nich téměř každý den. Aniž bychom si to uvědomovali, mají na vnímání společnosti velký vliv. Fundaci může založit jakákoliv společnost, například kvůli zviditelnění či reklamy a také k určitému prospěchu. Ale existují mezi námi také lidé, jejichž posláním je pomáhat ostatním lidem, ať už sociálně slabším, tělesně handicapovaným či lidem, které postihla nějaká živelná pohroma. Mezi tyto lidi patří také ti, kteří založili nadaci ADRA. Nadace ADRA plní tuto funkci a pomáhá lidem po celém světě už od roku 1992.

Cílem této bakalářské práce je popsat problematiku nadací a nadačních fondů a následně charakterizovat a určit změny týkající se právní úpravy, zdaňování a účetnictví nadací a nadačních fondů, jež nastaly mezi roky 2013 a 2014 nejenom vlivem nového občanského zákoníku, ale také úpravou dalších zákonů platných právě pro tuto oblast a aplikovat tyto změny na vybranou nadaci ADRA.

Největší změny proběhly v samotné právní úpravě nadací a nadačních fondů, která bude vymezena v druhé kapitole. V její úvodní části bude popsána historie nadací a nadačních fondů, poté se bude kapitola zabývat dosavadní právní úpravou a novou právní úpravou. Tyto

dvě právní úpravy budou následně porovnány formou tabulek s komentářem. Na konci této kapitoly bude právní úprava aplikovaná na již zmiňovanou nadaci ADRA.

Ve třetí kapitole se bude práce zabývat zdaňováním nadací a nadačních fondů. Budou zde charakterizované jednotlivé daně, které se týkají nadace a nadačního fondu. Největší část bude věnovaná dani z příjmů, jelikož jsou jí fundace nejvíce zatížené. Následně zde bude popsána daň z přidané hodnoty, daň silniční, daň z nemovitých věcí a daň z nabytí nemovitých věcí. Závěr kapitoly se bude zabývat daňovým režimem nadace ADRA.

Účetnictví nadací a nadačních fondů bude věnována kapitola čtvrtá. Jelikož se výroční zpráva nadace ADRA za rok 2013 sestavuje až k 30. červnu roku následujícího, budou zde aplikované data z výroční zprávy nadace pro rok 2012.

Pro zpracování bakalářské práce jsou použity metody deskripce, analýzy a porovnání.

2 Změny v právní úpravě nadací a nadačních fondů

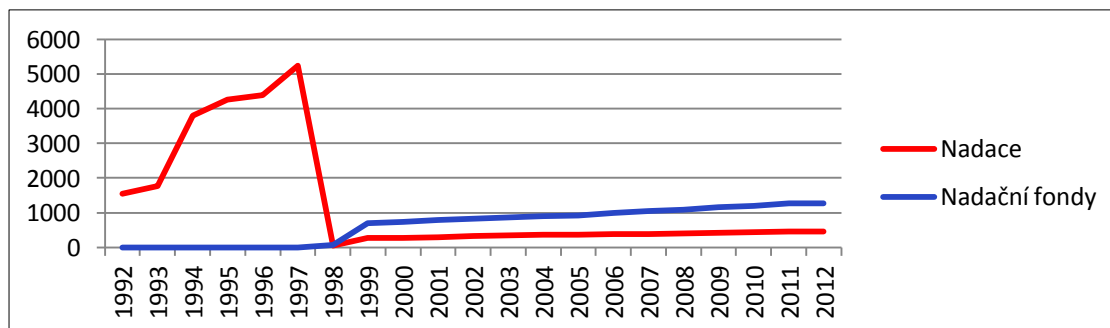
2.1 Historie nadací a nadačních fondů

První české nadace byly založeny již za první republiky, avšak komunistický režim jejich postupné rozvíjení na nějakou dobu utlumil. Další nadace začali lidé zřizovat po roce 1989. Jednalo se o lidi, kteří chtěli pomáhat těm, co to potřebují a věřili, že právě založení nadace jim k tomu pomůže. Nadaci mohl založit téměř kdokoli, protože se do nadace nemusel vkládat žádný kapitál.

Od roku 1992 byly občanské neziskové organizace zakotveny v legislativě. Jednalo se pouze o základní právní úpravu, ve které mimo jiné byly vymezeny obecně prospěšné účely spolu s možností darování movité či nemovité věci, jež na ně dárce mohl uplatnit daňovou úlevu. Velmi důležitým rokem pro nadace byl rok 1997, kdy byl vytvořený zákon o nadacích a nadačních fondech s účinností od 1. 1. 1998, který nadace osamostatnil. V té době existující nadace měly na výběr z několika možností: buď se přeregistrují, sloučí s jinou nadací, nebo se přemění na obecně prospěšnou společnost, popřípadě zaniknou. Tento zákon byl nutností, jelikož bylo v České republice zaregistrováno okolo 5 000 nadací, které byly zřízeny dle občanského zákoníku, a po přeregistrování se jejich počet už nezvyšoval, ba naopak klesal, a to z důvodu stanovení povinnosti nadačního jmění v minimální výši 500 000 Kč.¹

V zákoně o nadacích a nadačních fondech byl také vymezen nový právní typ, kterým byly nadační fondy, jež do té doby v české legislativě neexistovaly. Byly založené na podobné bázi jako nadace, avšak neměly povinnost nadačního jmění, proto jich mnoho vzniklo přeregistrací z nadací.

Graf 2.1 Vývoj počtu nadací a nadačních fondů v letech 1992 - 2012

Zdroj: Vlastní zpracování dle Neziskovky.cz – Fakta o počtu NNO

¹KALOUSKOVÁ, Pavlína. *O českých nadacích* [online]. 2003, [cit. 2014-01-04]. Dostupné z: <http://www.tretipatro.cz/index.php?cmd=page&id=62>

Vývoj nadací a nadačních fondů je zobrazen v grafu 2.1, kde lze vidět v roce 1998 dopad vzniku zákona o nadacích a nadačních fondech na nadace, jejichž počet se poté rapidně snížil. Rovněž lze z grafu zaznamenat vznik nadačních fondů, který nastal v roce 1998.

V současné době je v České republice zaregistrováno okolo 450 nadací a zhruba 1 280 nadačních fondů. Ačkoliv se může zdát tento počet nadací a nadačních fondů vysoký, představuje zhruba pouhé 1% všech neziskových organizací u nás.

2.2 Právní úprava nadace a nadačního fondu do konce roku 2013

Právní úprava nadace byla vymezena do konce roku 1997 občanským zákoníkem, po té byla řešena zvláštním zákonem - zákon č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech, který prošel do roku 2013 řadou novelizací.²

2.2.1 Základní ustanovení

Nadací nebo nadačním fondem, jakožto zvláštní forma právnické osoby, se rozumí účelové sdružení majetku, které se zřizuje za účelem dosahování obecně prospěšných cílů. Těmito cíli je myšlen „rozvoj duchovních hodnot, ochrana lidských práv nebo jiných humanitárních hodnot, ochrana přírodního prostředí, kulturních památek a tradic a rozvoj vědy, vzdělání, tělovýchovy a sportu“.³ Pokud se zakládá nadace nebo nadační fond musí být slovo „nadace“ nebo „nadační fond“ součástí názvu. Organizace či obchodní společnosti, které nejsou nadací, nesmějí toto označení ve svém názvu užívat.

2.2.2 Zřízení a vznik

Zřídit nadaci či nadační fond může jakákoliv právnická nebo fyzická osoba. Pokud nadaci zakládá více zřizovatelů na základě písemné smlouvy, musí být pravost podpisů úředně ověřena. Jediný zřizovatel pak zakládá nadaci zřizovací listinou anebo závětí a to formou notářského zápisu. Dokumenty, kterými se N a NF zakládají, se označují jako nadační listina. V této listině se ve všech uvedených případech uvádí především název a sídlo, základní údaje o zřizovateli, popřípadě zřizovatelích, účel zřízení, hodnota majetkového vkladu a podmínky stanovené při poskytování nadačních příspěvků. Další údaje se do nadační listiny uvádí podle její formy.⁴

---

² MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace – vznik, účetnictví, daně*. 12. vyd. Olomouc: ANAG, 2013. 264 s. ISBN 978-80-7263-825-3.

³ Ustanovení § 1, odst. 1 zákona č. 227 ze dne 3. září 1997 o nadacích a nadačních fondech

⁴ KOLEKTIV AUTORŮ. *Nevýdělečné organizace 2012*. 8. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. 294 s. ISBN 978-80-7357-737-7.

Za den vzniku nadace nebo nadačního fondu se považuje den zápisu do rejstříku vedený rejstříkovým soudem. Podnět k zápisu do rejstříku podává zřizovatel nebo osoba k tomuto úkonu zmocněná, jejíž podpis musí být úředně ověřen. Návrh na zápis do rejstříku předkládá zřizovatel, který jedná za nadaci nebo nadační fond do jejich vzniku. K tomuto návrhu musí zřizovatel odevzdat nadační listinu, doklad, který dokazuje splacení peněžitého nebo převzetí nepeněžitého vkladu a v neposlední řadě výpis z trestního rejstříku členů orgánů N a NF, jehož stáří nesmí překročit šest měsíců.

Rejstříkem se rozumí veřejný seznam právnických či fyzických osob, který je vymezený v zákoně č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob. V tomto zákoně je věnován N a NF díl 3, který se nazývá nadační rejstřík. Do tohoto nadačního rejstříku se dle zákona č. 227/1997 Sb. zapisuje

- a) „název, sídlo a identifikační číslo nadace nebo nadačního fondu,
- b) název, popřípadě obchodní firma, sídlo a identifikační číslo zřizovatele, v případě právnické osoby, nebo jméno, příjmení, popřípadě obchodní firma, rodné číslo, popřípadě datum narození, a trvalý pobyt zřizovatele u fyzické osoby,
- c) účel nadace nebo nadačního fondu,
- d) hodnota nadačního jmění nebo majetkového vkladu v případě nadačního fondu,
- e) jména, příjmení, rodná čísla, a trvalý pobyt členů správní rady a způsob jejich jednání jménem nadace nebo nadačního fondu,
- f) jména, příjmení, rodná čísla a trvalý pobyt členů dozorčí rady, popřípadě revizora,
- g) výčet majetku a další“.

Do rejstříku se také uvádí výroční zpráva i statut nadace či nadačního fondu, který vymezuje podmínky postupu pro jednání orgánů N a NF a podmínky poskytování nadačních příspěvků.

2.2.3 Orgány nadace a nadačního fondu

Správní rada je statutárním orgánem, který spravuje majetek, vede činnost a rozhoduje o všech záležitostech nadace nebo nadačního fondu, do kterých patří zejména vydávání statutu, schvalování rozpočtů, roční uzávěrky a výroční zprávy a volení členů všech orgánů N a NF. Je tvořena nejméně třemi členy, jejichž funkční období trvá tři roky a poté mohou být zvoleni znovu. Jednání správní rady vede a svolává předseda. Členství ve správní radě může zaniknout uplynutím funkčního období, úmrtím, odvoláním, popřípadě odstoupením. Dozorčí rada představuje kontrolní orgán a musí být zřízena v případě, že nadační jmění nebo majetek

nadačního fondu je vyšší než 5 000 000 Kč. Hlavní funkcí dozorčí rady je kontrolovat N a NF při vedení účetnictví, dodržování podmínek pro poskytování příspěvků a ověřovat, zda je jejich činnost dodržována dle právních předpisů a sepsaných dokumentů. Dozorčí rada obdobně jako správní rada musí mít nejméně tři členy, kteří vykonávají tuto funkci po dobu tří let. Není-li založena dozorčí rada, zastává tuto funkci revizor.

2.2.4 Majetek a jeho použití

Do majetku nadace se zahrnuje nadační jmění, jehož hodnota nesmí být po dobu existence nadace nižší než 500 000 Kč, a ostatní majetek. Nadační jmění stejně jako ostatní majetek je tvořen pouze z peněžních prostředků, cenných papírů, movitých a nemovitých věcí a jiných majetkových práv, nevážou-li se na ně zástavní práva. V případě nadačního jmění musí majetkové práva splňovat předpoklad, že budou po celou dobu výnosné. Stanoví-li zřizovatel, popřípadě dárce, nelze nadační jmění odcizit.

Použití majetku podléhá kontrole a musí být v souladu s účelem a podmínkami, které jsou vytyčené v nadační listině či statutu. Poskytnuté nadační příspěvky se musí užívat podle podmínek stanovených N a NF a v případě kontroly je osoba povinná prokázat způsob a záměr použití. N a NF nemohou financovat politické strany nebo politické hnutí a také nesmějí „*podnikat vlastním jménem s výjimkou pronájmu nemovitostí, pořádání loterií, tombol, veřejných sbírek, kulturních, společenských, sportovních a vzdělávacích akcí*“.⁵

V souvislosti se správou N a NF se tvoří náklady, do kterých se zahrnují například náklady na udržení a zhodnocení majetku, náklady na provoz, odměny členů a náklady určené k propagaci účelu. Správní náklady se vedou odděleně od nadačních příspěvků a podle pravidla, které si určí nejméně na pět let, mají stanovenou procentní hranici, kterou nesmí překročit.⁶

2.2.5 Účetnictví a výroční zpráva

Účetnictví nadací či nadačních fondů je vedeno dle zvláštních předpisů. Nadace je povinná ověřit roční účetní závěrku vždy auditorem, avšak účetní závěrka nadačního fondu je kontrolována auditorem v případě, že úhrn celkových nákladů nebo výnosů, popřípadě majetek nadačního fondu, je vyšší než 3 000 000 Kč. Nadace nebo nadační fond vypracovává hodnocení uplynulého kalendářního roku ve výroční zprávě, a to ve lhůtě stanovené správní

---

⁵ Ustanovení § 23, odst. 1 zákona č. 227 ze dne 3. září 1992 o nadacích a nadačních fondech.

⁶ Zákon č. 227 ze dne 3. září 1992 o nadacích a nadačních fondech.

radou, nebo statutem, nejpozději však do šesti měsíců následujícího roku.⁷ Výroční zpráva musí být zveřejněna u rejstříkového soudu do třiceti dnů po jejím schválení, poté do ní může nahlížet kdokoli.

2.2.6 Zrušení a zánik

Nadace nebo nadační fond zaniká dnem výmazu z rejstříku poté, co je zrušen s likvidací nebo bez likvidace. Pokud přechází majetek nadace nebo nadačního fondu vnitrostátní fúzí na jinou nadaci nebo nadační fond, nebo je zamítnut insolvenční návrh či je zrušen konkurs pro nedostatek majetku, je nadace nebo nadační fond zrušen bez likvidace. Nadace nebo nadační fond se zrušují v případě, že je

- a) dosaženo účelu, pro který byly založeny,
- b) rozhodnuto o jejich zrušení soudem,
- c) rozhodnuto o úpadku, nebo zamítnut insolvenční návrh.⁸

Nadační fond lze zrušit také rozhodnutím správní rady pro vyčerpání majetku a tím nemůže plnit účel jeho založení, nebo změnou právní formy nadačního fondu na nadaci, je-li to uvedeno v nadační listině, a to za podmínky, že je majetek nadačního fondu vyšší než 1 mil. Kč a majetek v hodnotě alespoň 500 000 Kč splňuje podmínky nadačního jmění dané zákonem.

Vnitrostátní fúze sloučením může probíhat dle tří možností, kterými jsou: sloučení dvou nadací či dvou nadačních fondů, anebo nadace s nadačním fondem. Jedinou podmínkou je, že se jejich účel bude shodovat. Ve všech případech o sloučení rozhodne správní rada, avšak pokud je v nadační listině ustanoveno, že sloučení není povoleno, tak je sloučit nelze. Mezi zanikající nadací, popřípadě nadačním fondem, a nově vzniklou nadací, popřípadě nadačním fondem, se vypracuje písemný projekt, který musí být schválen všemi správními radami daných nadací či nadačních fondů, kteří se na vnitrostátní fúzi sloučením podílejí.

Pokud se nadace nebo nadační fond likviduje, postupuje se podle § 70 zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, není-li uvedeno jinak. Při likvidaci je správní radou jmenován likvidátor a v některých případech soud. Likvidátor určí průběh likvidace, během které musí být zpeněžen pouze majetek potřebný na úhradu veškerých závazků nadace nebo nadačního fondu. Zbývající majetek se označuje jako likvidační zůstatek, který nabídne

---

⁷ KOLEKTIV AUTORŮ. *Nevýdělečné organizace 2012*. 8. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. 294 s. ISBN 978-80-7357-737-7.

⁸ Tamtéž

likvidátor k převodu jiné nadaci nebo nadačnímu fondu se stejným účelem. Pokud tak učinit nelze, je likvidační zůstatek nabídnut v celostátním deníku ostatním nadacím a až potom nadačním fondům.⁹

2.3 Právní úprava nadace a nadačního fondu od roku 2014

Rok 2014 přináší řadu změn a zákon týkající se nadací a nadačních fondů toho není výjimkou. Zákon o nadacích a nadačních fondech se k 31. 12. 2013 ruší a nově je jejich právní úprava vymezena v novém občanském zákoníku (dále jen „NOZ“), neboli v zákoně č. 89/2012 Sb., občanském zákoníku pod novým pojmem „fundace“, který představuje organizace založené na majetkovém základě, zařazeném ve třetím oddílu tohoto zákona, jež začíná od § 303. Větší pozornost je věnována nadaci, která je vymezena v § 306 – 393. Oproti tomu nová právní úprava nadačního fondu zakotvena v § 394 – 401 se zabývá pouze základní charakteristikou.

2.3.1 Přechodná ustanovení

Nadace a nadační fondy, jejichž vznik je datován do konce roku 2013, tudíž jsou vymezeny dle dosavadních právních předpisů, jsou považovány za nadace vzniklé podle tohoto zákona. Pro N a NF, které byly zřízeny závětí, jež byla vymezena v § 3, zákona o nadacích a nadačních fondech, se nyní aplikují § 311 a 312, které se zabývají založením nadace pořízením pro případ smrti. Toto ustanovení platí i v případě, že závěť byla pořízena před účinností tohoto právního předpisu, avšak řízení o dědictví bylo ukončeno až během účinnosti tohoto zákona. Nadace, které nebyly založeny nadační listinou, ale především statutem, se nově řídí § 310, který stanovuje náležitosti zakladatelské listiny.

Zakladatelé nadací či nadačních fondů musí nejpozději do dvou let ode dne vzniku účinnosti tohoto zákona upravit své vnitřní dokumenty a předpisy, jako je například zakládací listina a statut, podle NOZ. Pokud zakladatel zemřel či zanikl před tímto dnem, může tyto zakladatelské právní jednání změnit soud, jestliže mu to nadace navrhne.¹⁰

2.3.2 Všeobecná ustanovení fundací

Obecná ustanovení jsou řešena v § 118 až 209 spolu s ostatními nevýdělečnými organizacemi. Právnícké osoby vznikají dnem zápisu do veřejného rejstříku a zanikají dnem

---

⁹ Zákon č. 227 ze dne 3. září 1992 o nadacích a nadačních fondech.

¹⁰ ELIÁŠ, Karel a Marek SVATOŠ. *Nový občanský zákoník 2014*. Ostrava: Sagit, 2014. 287 s. ISBN 978-80-7208-920-8.

výmazu z veřejného rejstříku. Jménem právnické osoby je název, který musí obsahovat označení právní formy. Sídlo právnické osoby může být kdekoliv a za určitých podmínek ho lze přemístit. Účel se stanovuje dle hlavní činnosti právnické osoby, kterou lze konstituovat ve veřejném nebo v soukromém zájmu. V případě nadací a nadačních fondů se jedná o právnickou osobu veřejně prospěšnou, jejímž úkolem je přispívat k docílení obecného blaha. Právnická osoba utváří orgány, které mohou mít jednoho nebo více členů. Právnickou osobu lze zrušit „*právním jednáním, uplynutím doby, rozhodnutím orgánu veřejné moci nebo dosažením účelu, pro který byla ustanovena, a z dalších důvodů stanovených zákonem*“.¹¹

2.3.3 Nadace

Nadaci **zakládá** zakladatel nadační listinou, kterou může být zakládací listina nebo pořízení pro případ smrti. Zakládací listinou může nadaci založit jedna či více osob. Zakládá-li se nadace pořízením pro případ smrti, je do ní vložen vklad z dědictví nebo odkazu jí plynoucí. Nadace má trvalý charakter, který slouží ke společenskému nebo hospodářsky užitečnému účelu.¹² **Účel** může být veřejně prospěšný, a to v případě, že souvisí s podporou obecného blaha, ale také dobročinný, pokud jde o podporu určitého okruhu osob určených jednotlivě nebo jinak. Název nadace tvoří slovo „nadace“ a označení poukazující na záměr. Je zakázáno zakládat nadaci pouze za účelem výdělku, nebo jejímž účelem by bylo podporovat politické strany a hnutí či jinak se podílet na jejich činnosti. Nadace může podnikat, jedná-li se o vedlejší činnost, kdy zisk pouze podporuje její účel a je to obsahem nadační listiny.

Nadace **vzniká** dnem zápisu do veřejného rejstříku. Spolu s nadační listinou může zakladatel vystavit statut nadace, není-li tak, vystavuje statut nadace správní rada se souhlasem dozorčí rady nejpozději měsíc po vzniku nadace. Statut nadace vymezuje, jakým způsobem jednají orgány nadace a podmínky pro poskytování nadačních příspěvků.

Zakladatel může po vzniku nadace změnit nadační listinu ve vyhrazeném rozsahu. S touto změnou musí souhlasit správní rada a nesmí se dotýkat práva třetích osob. Pokud už není zakladatel, může o změně nadační listiny rozhodnout soud, souhlasí-li s návrhem správní rada. Uvede-li zakladatel v nadační listině, že ji nebo její určitou část nelze měnit, nemůže

---

¹¹ ELIÁŠ, Karel a Marek SVATOŠ. *Nový občanský zákoník 2014*. Ostrava: Sagit, 2014. 26 s. ISBN 978-80-7208-920-8.

¹² ELIÁŠ, Karel a Marek SVATOŠ. *Nový občanský zákoník 2014*. Ostrava: Sagit, 2014. 320 s. ISBN 978-80-7208-920-8.

ji změnit ani rozhodnutí soudu. Soud může změnit také účel nadace a to v případě, že mu nadace předloží návrh schválený správní i dozorčí radou.

Podle § 335 občanského zákoníku je **majetek** nadace tvořen nadační jistinou a ostatním majetkem. Nadační jistina, jež musí mít minimální hodnotu 500 000 Kč, je tvořena vklady do nadace, popřípadě i nadačními dary. Peněžním vyjádřením nadační jistiny je nadační kapitál, který může snížit nebo zvýšit správní rada po předchozím souhlasu dozorčí rady. V případě snížení nadačního kapitálu nesmí být částka nižší než 500 000 Kč. Vkladem do nadace může být jak peněžitý, tak nepeněžitý předmět. Peněžitým předmětem vkladu lze označit investiční cenný papír nebo nástroj peněžního trhu. Nepeněžitý vklad musí splňovat podmínku trvalého výnosu a nesmí být považován za jistotu.

Majetek, který může být předmětem vkladu do nadace, a použití tohoto majetku k danému záměru, lze předat nadaci ke spravování písemnou smlouvou jako **přidružený fond**, který je tzv. „nesamostatnou nadací“, jelikož nemá právní osobnost.¹³ Nadace vykonává správu majetku v přidruženém fondu za stanovenou úplatu. Tento majetek se eviduje zvlášť.

Nadace má zakázáno poskytovat **nadační příspěvky** členům jejich orgánů nebo zaměstnancům nadace, popřípadě jejich blízkým osobám. Nadace nesmí poskytnout příspěvek také svému zakladateli a jemu blízkým osobám, ledaže se jedná důvody hodné zvláštního zřetele, které jsou vyvolané změnou okolností. V případě osob blízkých zakladateli se nadační příspěvek může poskytnout, byla-li nadace zřízená za účelem podpory osob zakladateli blízkých. Nadační příspěvky se používají v souladu se stanovenými podmínkami, v opačném případě se musí vrátit nadaci. Nadace vede náklady na správu odděleně.

Nadace sestavuje pro každé účetní období **výroční zprávu**, která obsahuje přehled o veškeré činnosti nadace včetně zhodnocení a účetní závěrku. **Účetní závěrka** podléhá kontrole auditora v případě, že nadační kapitál nebo obrat nadace v předchozím účetním období dosáhl vyšší částky než 5 mil. Kč a také rozhoduje-li se v ní o snížení nebo zvýšení nadačního kapitálu, či o přeměně nadace. Výroční zprávu musí nadace zveřejnit do třiceti dnů ode dne schválení správní radou a také zpřístupnit ve svém sídle.

Statutárním orgánem je správní rada složená s minimálně třech členů. Funkční období je pětileté, neurčí-li nadační listina jinak, avšak člen může být zvolen opakovaně. Kontrolní a revizní orgán představuje dozorčí rada, která má alespoň tři členy. **Dozorčí radu**

---

¹³ NEČAS, Petr a Jiří POSPÍŠIL. Důvodová zpráva. *Justice* [online]. 2012. [cit. 2014-01-08] Dostupný z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/fileadmin/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>

zřizuje nadace v případě, že hodnota nadačního kapitálu je vyšší než 5 mil. Kč, jinak její působnost vykonává revizor. Funkční období dozorčí rady i revizora je obdobně jako u správní rady pětileté.

Nadace se **zrušuje** s likvidací, bylo-li dosaženo účelu pro její založení a zvolí se likvidátor, který má na starosti likvidační zůstatek. S tímto zůstatkem se zachází dle nadační listiny, popřípadě se nabídne obci, kraji nebo státu. V případě zrušení nadace bez likvidace může dojít buď ke sloučení s jinou nadací či s nadačním fondem, anebo ke změně právní formy na nadační fond.¹⁴

2.3.4 Nadační fond

Zakladatel **zakládá** nadační fond zakládací listinou nebo pořízením pro případ smrti k společensky nebo hospodářsky užitečnému účelu. Nadační fond **vzniká** dnem zápisu do veřejného rejstříku pouze, pokud má v názvu slova „nadační fond“. V obsahu zakladatelského právního jednání se musí vyskytovat základní informace o nadačním fondu, mezi které patří název a sídlo NF, jméno a bydliště zakladatele, účel, pro který byl NF založen, výše vkladu, údaje týkající se orgánů NF a podmínky související s poskytováním příspěvků.

Majetkem nadačního fondu je soubor, který byl vytvořený z vkladů a darů bez podmínky trvalého výnosu. Tento majetek není možné zastavit, popřípadě použít na úhradu vzniklých dluhů. U nadačního fondu se nevytváří nadační jistina ani nadační kapitál. Správní rada může rozhodnout o změně nadačního fondu na nadaci, je-li to uvedeno v zakladatelském právním jednání, po předchozím posouzení dozorčí rady nebo revizora. V tomto rozhodnutí, jenž má podobu veřejné listiny, musí být minimálně údaje o názvu, sídle, identifikačních údajích a dalších náležitostech NF. Oznámení o změně právní formy uveřejňuje NF alespoň 30 dnů před zasedáním správní rady.

Pokud již NF nemůže splňovat účel, pro který byl založen, nastupuje správní rada, která rozhodne o **zrušení** s likvidací a určí likvidátora. Nadační fond, který neplní účel založení, je na návrh zákonem stanovené osoby zrušen soudem.¹⁵

2.4 Srovnání minulé a současné právní úpravy

Jak již bylo řečeno, právní úprava nadace a nadačního fondu prošla řadou změn. Zcela zásadní a na první pohled viditelnou změnou je nahrazení zákona č. 227/1997 Sb., o nadacích

¹⁴ ELIÁŠ, Karel a Marek SVATOS. *Nový občanský zákoník 2014*. Ostrava: Sagit, 2014. 320 s. ISBN 978-80-7208-920-8.

¹⁵ Tamtéž

a nadačních fondech novým občanským zákoníkem, který shrnuje veškeré soukromé právo a tedy jsou v něm zahrnuty i fundace. Úprava nadace a nadačního fondu se v NOZ na rozdíl od předchozí zákonné úpravy odděluje, což přináší lepší přehlednost a uspořádání.

2.4.1 Srovnání právní úpravy nadace

V právní úpravě nadace došlo k mnohým změnám, viz Tab. 2.1. Jednou ze změn je odlišná terminologie oproti předchozímu právnímu předpisu. Například zřízení a zřizovatel byly nahrazeno založením a zakladatelem. S tím také souvisí nový termín „pořízení pro případ smrti“, který nahradil závět'. Zcela novým pojmem je „přidružený fond“, ve kterém je evidován majetek, který nadace spravuj.

Také **účel vzniku** nadace byl v NOZ upraven. I nadále je nadace považována za právnickou osobu, která slouží k podpoře prospěšných cílů společnosti. Navíc se její účel založení rozšířil o účel dobročinný, který se zaměřuje na podporu určitého okruhu lidí. Zakladatel nadace má nově právo na **změnu účelu**, pro který byla založena. Pokud není v nadační listině toto právo umožněno, může na návrh nadace o změně rozhodnout soud. V případě, že by nadace chtěla přejít z veřejně prospěšného účelu na účel dobročinný, musí mít pro to závažný důvod a také o tom může rozhodnout pouze soud.

Velmi důležitou změnou je možnost samostatného **podnikání**. Dříve mohla nadace pouze pronajímat nemovitosti, popřípadě pořádat loterie, veřejné sbírky, tomboly a jiné podobné akce. Nyní je jí umožněno podnikat za podmínky, že jde o vedlejší činnost a příjmy budou sloužit pouze jako zdroj podpory hlavního účelu nadace. Avšak zakladatel může v nadační listině podnikání zakázat. I v majetku nadace se odehrály určité změny. V předchozí právní úpravě byl **majetek** tvořen nadačním jměním a ostatním majetkem. Nadační jmění je nyní nahrazeno pojmem „nadační jistina“, která se v peněžním vyjádření nazývá nadační kapitál.

Nová právní úprava poskytuje **větší pravomoc zakladateli**, který může měnit nadační listinu v rozsahu a způsobem, který sám pro sebe stanovil v nadační listině nebo určit části, které nelze měnit. Zakladatel může také v nadační listině uvést orgány, které ji mohou měnit.

Dalším důležitým bodem je **ověření účetní závěrky auditorem**, které bylo u nadací povinné vždy. Nově je audit vyžadován u nadací, v případě, že je nadační kapitál nebo obrát v předchozím účetním období vyšší než 5 mil. Kč. Ověření účetní závěrky auditem je zapotřebí i v případě, že se podle ní snižuje či zvyšuje nadační kapitál, nebo se rozhoduje o přeměně nadace. Změna nastala i v okruhu osob vyloučených z poskytování nadačních

příspěvků. Dříve nemohly být poskytovány pouze členům orgánů nadace nebo revizorovi. Nyní se do okruhu osob, kterým nadační příspěvek poskytnout nelze, zahrnují zaměstnanci a osoby jim blízké. Také zakladateli a osobám mu blízkým se nemůže poskytnout nadační příspěvek, avšak v tomto případě existují výjimky, které poskytnutí umožňují.

Tab. 2.1 Srovnání dosavadní právní úpravy a nové právní úpravy **nadací**

	Právní úprava do roku 2013	Nová právní úprava
Právní úprava	Zákon č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech	Zákon č. 89/ 2012 Sb., občanský zákoník
Účel vzniku	Dosažení obecně prospěšných cílů	Trvalá služba společensky nebo hospodářsky užitečného účelu; Účel může být společenský nebo dobročinný
Změna účelu	Nelze	Lze
Založení	Písemná smlouva v případě více zřizovatelů Zakládací listina, závět' je-li jeden zřizovatel	Zakládací listina jak u jednoho zřizovatele, tak u více Pořízení pro případ smrti
Vznik	Dnem zápisu do rejstříku	Dnem zápisu do veřejného rejstříku
Podnikání	Nelze ; vyjma pronájmu, pořádání loterií, sbírek a akcí	Lze ; jako vedlejší činnost
Soubor majetku	Nadační jmění	Nadační kapitál
Změna nadační listiny	Nelze ; pouze ze závažných důvodů	Lze ; nelze pouze u nezměnitelných částí určených v nadační listině
Povinnost auditu	Vždy	Pokud je obrat nebo nadační kapitál vyšší než 5 mil. Kč, nebo se snižuje či zvyšuje nadační kapitál
Poskytnutí nadačního příspěvku	Nelze pouze členům orgánů a revizorovi	Nelze členům orgánů, zaměstnancům, osobám blízkým, zakladateli
Přidružený fond	Není zakotven	Zakotven ; majetek, který je předmětem vkladu
Zveřejnění výroční zprávy	V sídle N nebo NF, popřípadě ve veřejném rejstříku	Uložení do sbírky listin u rejstříkového soudu
Zánik	Dnem výmazu z rejstříku	Dnem výmazu z veřejného rejstříku

Zdroj: vlastní zpracování

2.4.2 Srovnání právní úpravy nadačního fondu

Také u nadačních fondů lze pozorovat změny týkající se právní úpravy. Nejvýznamnější změna se týká samotného vymezení právní úpravy nadačních fondů, která je v NOZ daleko **stručnější** a je jí věnováno méně prostoru než v předchozí právní úpravě, avšak důležité otázky NF jsou vyřešeny. Zaměřuje se pouze na základní statusové údaje a specifika právní formy NF.

Přestože je nová právní úprava NF vymezena pouze minimem paragrafů, můžeme v Tab. 2.2 vidět určité odlišnosti mezi dosavadní právní úpravou a novou právní úpravou. Příkladem je **účel vzniku** nadačního fondu, který je v nové právní úpravě méně specifikován a dle NOZ může být veřejně prospěšný nebo dobročinný. Další změnu představuje **majetek** nadačních fondů, který je tvořen souborem vkladů a darů, jež už nemusí splňovat podmínku trvalého výnosu. Méně rozsáhlý obsah NOZ lze považovat za výhodnější, tudíž mají zakladatelé NF daleko **větší volnost** než v dřívější právní úpravě.

Tab. 2.2 Srovnání dosavadní právní úpravy a nové právní úpravy **nadačních fondů**

	Právní úprava do roku 2013	Nová právní úprava
Právní úprava	Zákon č. 227/1997 Sb. , o nadacích a nadačních fondech	Zákon č. 89/ 2012 Sb. , občanský zákoník
Účel vzniku	Dosažení obecně prospěšných cílů	Hospodářsky nebo společensky užitečný účel
Změna účelu	Nelze	Neustanoveno
Založení	Písemná smlouva , zakládací listina nebo závěť	Zakládací listina nebo pořízení pro případ smrti
Vznik	Dnem zápisu do rejstříku	Dnem zápisu do veřejného rejstříku
Podnikání	Nelze	Neustanoveno
Povinnost auditu	Úhrn celkových nákladů nebo výnosů za daný rok, nebo majetek NF převýšil 3 mil. Kč	Neustanoveno
Zánik	Dnem výmazu z rejstříku	Dnem výmazu z veřejného rejstříku

Zdroj: vlastní zpracování

2.5 Nadace ADRA

Nadace ADRA má 2 roky na to, aby přizpůsobila své zakladatelské právní ujednání podle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

2.5.1 Charakteristika

Nadace ADRA – adventistická nadace pro pomoc a rozvoj je celosvětová organizace, která vznikla ve Spojených státech amerických před více jak padesáti lety a v současné době svou pomoc poskytuje ve sto dvaceti pěti zemích světa. V ČR byla nadace ADRA založena dne 29. 5. 1992 Církví adventistů sedmého dne, jež pravidelně přispívá k jejímu rozvoji, a dnes patří mezi největší organizace poskytující pomoc v humanitární, rozvojové a sociální oblasti. „ADRA Česká republika se řadila spolu s Anglií, Austrálií, Belgií, Dánskem, Finskem, Holandskem, Itálií, Japonskem, Kanadou, Německem, Norskem, USA, Švédskem a Švýcarskem mezi aktivní dárcovské organizace, tzn., že je schopna pomoc nejen přijímat, ale především sama poskytovat.“¹⁶

ADRA se snaží pomáhat při mimořádných událostech, jako jsou povodně, zemětřesení, válečné konflikty, dále se realizuje v rozvojových projektech, které pomáhají lidem žijícím v nouzi či chudobě, a také podporuje rozvoj občanské společnosti jak v České republice, tak v ostatních zemích světa, je-li to potřeba. Kvůli uskutečňování těchto projektů bylo v prosinci roku 1994 zřízeno Občanské sdružení ADRA. Nadace se stala také členem Fóra dárců a podepsala spolu s ostatními členy Etický kodex nadací, který se zabývá zásadami etického chování nadací a členské nadace k tomuto chování zavazuje.

2.5.2 Účel nadace

Nadace je zřízena za účelem podpory programů, jejími cíli jsou:

- a) zvyšování životní úrovně a zdraví lidí,
- b) podporování osvětové činnosti, jejímž záměrem je vychovávat děti a mládež k sociálnímu citění, boji proti rasismu a náboženské nesnášenlivosti,
- c) poskytování a koordinace rychlé pomoci v případě krizových situací, kterými jsou živelné pohromy, rasové a politické problémy na celém světě bez ohledu na příslušnost rasy, etniky, politiky nebo náboženství,

---

¹⁶ ADRA. *Profil a historie nadace* [online]. 2012 [cit. 2014-01-12]. Dostupný z: <http://adra.e-invent.eu/nadace-adra/profil-a-historie-nadace>

- d) omezování následků mezinárodních konfliktů a občanských válek v materiální, sociální, duševní a duchovní oblasti,
- e) podporování sociálních a humanitárních projektů církve,
- f) podporování programů, jež se orientují na zvyšování úrovně občanské zodpovědnosti a vzájemného soužití.¹⁷

2.5.3 Orgány

Hlavním orgánem nadace ADRA je **správní rada** složená z 9 členů, kteří tuto funkci vykonávají po dobu tří let. Po uplynutí funkčního období si volí správní rada nové členy následovně: šest členů je zvoleno na návrh zřizovatele a tři členy určí na návrh členů správní rady. V čele správní rady stojí předseda, který vede obvyklou činnosti nadace, zastupuje ji navenek a svolává a řídí jednání správní rady alespoň dvakrát do roka. Aby mohla při jednání správní rada rozhodovat o věcech, je zapotřebí, aby se jednání účastnilo dvě třetiny členů.

Do kompetencí správní rady patří: rozhodování o poskytování nadačních příspěvků, které navrhla grantová komise, vydávání interních předpisů, volení nových členů grantové komise a také jejich odvolání, rozhodování o schválení a určení výše finančních prostředků a informování o událostech evropské pobočky ADRA.¹⁸

Jelikož je hodnota nadačního jistiny vyšší než 5 mil. Kč, musí být zřízena **dozorčí rada**. Tento kontrolní orgán je tříčlenný a volí ho správní rada na dobu tří let. Dozorčí rada si volí předsedu, který svolává a řídí jednání a z těchto jednání podepisuje zápisy, které jsou předávány předsedovi správní rady. Nadace ADRA zřizuje také **grantovou komisi**, která je poradním orgánem správní rady při poskytování nadačních příspěvků. Grantovou komisi tvoří pět členů, které určuje správní rada. Hlavní povinností je posuzování žádostí o poskytnutí nadačního příspěvku a také navrhování jeho výše.

2.5.4 Majetek, zdroje a nadační příspěvky

Nadační jistina, jejíž hodnota činí 40 057 880 Kč, je tvořena nemovitostmi, podílovými listy, peněžními prostředky smlouvami o cenných papírech.

Hlavním **zdrojem** příjmů jsou pravidelné příspěvky od zřizovatele, dále jsou to příspěvky od různých právnických osob zejména ve formě finančních či věcných darů a dědictví. Nadace je také příjemcem finančních prostředků z Nadačního investičního fondu.

---

¹⁷ ADRA. *Statut ADRA* [online]. 2012 [cit. 2014-01-12] Dostupný z: <http://www.adra.cz/nadace-adra/o-nadaci/statut>

¹⁸ Tamtéž

Dle statutu nadace nesmí **náklady na správu** nadace převýšit 35 % z hodnoty ročně poskytnutých nadačních příspěvků.

Podmínkou pro poskytování nadačních příspěvků dle statutu nadace je:

- a) použití prostředků ke konkrétnímu projektu nebo schválené akce, jež jsou v souladu s cíli nadace
- b) poskytnutí prostředků FO či PO podle žádosti, u které je uveden konkrétním projekt, nebo na doporučení člena správní rady,
- c) odepření prostředků členům správní rady a dalším orgánům,
- d) odepření prostředku v případě, že by byly vynaloženy na projekt nebo akci neekonomicky, popřípadě by bylo poskytnuto zvýhodnění, které není v souladu s dobrými mravy,
- e) zajištění účelového vázaní poskytnutých prostředků na základě smlouvy s příjemcem nadačního příspěvku,
- f) poskytování prostředků podle ročního rozpočtu a pravidelné čerpání během celého roku,
- g) poskytnutí příspěvku v peněžní formě převodem na účet příjemce a v nepeněžní formě přímým předáním příjemci.¹⁹

Nadace každoročně vypracovává výroční zprávu do 30. června následujícího roku a poté ji ukládá u rejstříkového soudu a v sídle nadace, kde je zpřístupněna veřejnosti.

---

¹⁹ Tamtéž

3 Daňová problematika nadací a nadačních fondů

Tato kapitola je věnována veškerým daním, které se vztahují na nadace a nadační fondy. Přestože se jedná o neziskové organizace, nejsou od těchto daňových povinností zcela osvobozené, ba naopak, se jich veškeré platné daňové zákony v určité míře dotýkají, avšak na rozdíl od podnikatelských subjektů mají určité daňové zvýhodnění. Postup zjišťování daňové povinnosti se mnohdy liší od běžného podnikatelského subjektu a bývá daleko problematičtější a náročnější.

Daně se ze zákona rozdělují na přímé a nepřímé daně. Za přímé daně se označují takové daně, které se vztahují přímo k určitému majetku nebo k subjektu. Řadíme zde daň z příjmů, daň z nemovitých věcí, daň z nabytí nemovitých věcí a daň silniční. Jestliže hovoříme o nepřímých daních, máme na mysli takové daně, které jsou obsaženy v cenách služeb a zboží a tudíž se na poplatníka vztahují nepřímo. Mezi nepřímé daně patří daň z přidané hodnoty a spotřební daně.

V následujících podkapitolách jsou uvedeny jednotlivé daně, které se týkají nadací a nadačních fondů. Největší pozornost je věnována dani z příjmů právnických osob. Na konci kapitoly jsou tyto daně aplikované na již zmiňovanou nadaci ADRA.

3.1 Daň z příjmů právnických osob do konce roku 2013

Nadace a nadační fondy jakožto právnické osoby jsou poplatníky daně z příjmů právnických osob. Tato daň je upravena zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů v § 17 a dále, jenž se také zabývá věcmi týkajícími se nadací a nadačních fondů.

V první řadě je dle zákona určeno, kdo je poplatníkem daně a zdaňovací období, kterým může být v případě nadací či nadačních fondů:

- kalendářní rok,
- hospodářský rok,
- účetní období, v případě, že je delší než kalendářní rok.

Ačkoliv se zdá problematika zdaňování neziskových organizací, jejichž součástí jsou nadace a nadační fondy, na první pohled jednoduchá, není tomu tak. Jedná se o nejsložitější kapitolu zákona o daních z příjmů. Zatímco u prostého podnikatelského subjektu se sledují celkové příjmy na straně jedné a celkové výdaje na straně druhé, jejichž rozdíl se upravuje podle zákona o daních z příjmů a vzniklý výsledek se pak aplikuje jako základ daně, u neziskové organizace, v tomto případě nadace a nadačního fondu, je průběh zcela jiný.

Nadace a nadační fondy jsou povinné oddělovat hlavní činnost, která je posláním a platí pro ni zvláštní daňový režim od činností ostatních, jež jsou upravovány stejně jako u podnikatelských subjektů. Tato daň má oproti jiným daním velkou spojitost s účetnictvím, která spočívá ve vedení účetnictví tak, že nejpozději ke dni účetní závěrky musí N a NF oddělit příjmy, které jsou předmětem daně, od příjmů, které nejsou předmětem daně anebo jsou od daně osvobozené.

3.1.1 Předmět daně z příjmů

Zásadním ustanovením je § 18 zákona č. 586/1992 Sb., který upravuje předmět daně a obsahuje řadu specifik týkajících se neziskových subjektů. Odlišnost od běžných podnikatelských subjektů a také složitost neziskových organizací je dána tím, že vykazují různé druhy příjmů:

- příjmy, které jsou předmětem daně; řadí se zde také příjmy vyplývající z jejich poslání, které jsou vymezeny ve statutech, zřizovacích listinách, zvláštními předpisy (§ 18 odst. 3,5,14,15),
- příjmy, které nejsou předmětem daně; patří zde i příjmy, které nejsou předmětem daně za určitých podmínek (§ 18 odst. 4),
- příjmy osvobozené od daně (§ 19).²⁰

a) Příjmy, které jsou předmětem daně

Předmětem daně jsou příjmy zahrnované do základu daně, mezi které patří:

- příjmy z poslání, jakožto příjmy z hlavní činnosti, jsou předmětem daně za podmínky, že náklady, popřípadě výdaje, vynaložené touto činností jsou nižší než příjmy,
- příjmy z reklam, které podléhají dani vždy; Často bývají zaměňovány se sponzorskými dary, které jsou jednostranným právním úkonem a nejsou předmětem daně. O příjem z reklamy se jedná v případě, že jedna strana se smluvně zaváže k plnění straně druhé. Lze je snížit pouze o náklady, které přímo souvisí s reklamní činností,
- příjmy z nájemného; Tyto příjmy se u nadací a nadačních fondů objevují poměrně často. Předmětem daně jsou veškeré příjmy z pronájmu vyjma pronajátého státního majetku, který je příjmem státního rozpočtu, avšak toto ustanovení se nadací a nadačních fondů

---

²⁰ MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace – vznik, účetnictví, daně*. 12. vyd. Olomouc: ANAG, 2013. 264 s. ISBN 978-80-7263-825-3.

netýká. Výjimku také tvoří příjmy nadací plynoucí z pronájmu nemovitostí a uměleckých děl, které jsou součástí nadačního jmění a jsou zapsány v nadačním rejstříku.²¹

b) Příjmy, které nejsou předmětem daně

Mezi příjmy, které nepodléhají dani, se řadí:

- příjmy získané zděděním nebo darováním nemovité či movité věci anebo majetkového práva s výjimkou z nich plynoucích příjmů; Jde například o sponzorské příspěvky nebo sponzorské dary, přičemž movitou věcí mohou být také peníze. Základním předpokladem je bezplatné přenechání či slib dárce obdarovanému, který dar či slib přijímá. Nadace či nadační fondy spolu s ostatními neziskovými organizacemi bývají cílovou skupinou obdarovaných pro poplatníky daně z příjmů, kteří chtějí svůj základ daně optimalizovat,
- příjmy z dotací, příspěvků a dalších podpor z veřejných rozpočtů; S těmito příjmy se u nadací a nadačních fondů příliš často nesetkáváme, i když je mohou čerpat z různých veřejných zdrojů,
- úroky z vkladů na běžném účtu²²; Jelikož mohou být na běžný účet vkládány jak peněžní prostředky získané vlastní činností, tak prostředky získané ze státního rozpočtu nebo z rozpočtů krajů či obcí, bylo by složité tyto činnosti odlišovat, a proto nejsou tyto úroky z vkladů na běžném účtu u neziskových organizací předmětem daně. Tento postup je použit u nadací, jedná-li se např. o termínovaný vklad prostředků, jež jsou součástí nadačního jmění a jsou zapsány v nadačním rejstříku,
- příjmy z činností vyplývajících z jejich poslání a to v případě, že výdaje, vynaložené v souladu s tímto zákonem, spojené s výkonem těchto činností jsou vyšší; Činnosti, které vyplývají z jejich poslání, jsou stanovené zvláštními předpisy, statutem, stanovami, zřizovacími a zakladatelskými listinami. Pokud jsou splněny stanovené podmínky, posuzuje se celé zdaňovací období podle jednotlivých typů činností. V rámci téhož druhu činnosti se může uskutečňovat několik činností, jejichž příjmy jsou buď větší, menší nebo rovny výdajům s nimi souvisejícími. V tomto případě se zdaňují pouze činnosti, které mají příjmy vyšší než související výdaje vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení. Toto ustanovení přináší řadu problémů, které se týkají provádění více činností v rámci činnosti jedné, kdy je samotný subjekt může chápat jako činnost jednu, avšak správce je považuje za více činností.

---

²¹ MARKOVÁ, Hana. *Daňové zákony 2013*. 22. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2013. 272 s. ISBN 978-80-247-4643-2.

²² MARKOVÁ, Hana. *Daňové zákony 2013*. 22. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2013. 21 s. ISBN 978-80-247-4643-2.

c) Příjmy od daně osvobozené

Za příjmy, které jsou předmětem daně, avšak jsou od daně osvobozené, považujeme:

- příjmy plynoucí z pořádání loterií a jiných podobných her za účelem získání peněžních prostředků jako podpora projektů, které jsou součástí činnosti, pro kterou byla nadace nebo nadační fond založen,
- úrokové příjmy plynoucí z prostředků veřejné sbírky pořádané za účelem financování vědy a vzdělání, výzkumu a vývoje, kultury, školství, policie, požární ochrany, podpory a ochrany mládeže, ochrany zvířat a jejich zdraví, za účelem sociálním, zdravotnickým a ekologickým, humanitárním, charitativním, tělovýchovným a sportovním,²³
- příjmy z nadačního jmění, které se vztahují na:
  - příjmy plynoucí z pronájmu nemovitostí,
  - příjmy plynoucí z pronájmu uměleckých děl,
  - úrokové a jiné příjmy plynoucí z cenných papírů a také příjmy z jejich prodeje,
  - příjmy plynoucí z úroků z peněžních prostředků za podmínky, že jsou uloženy na zvláštním účtu u banky nebo pobočky zahraniční banky, která působí na území České republiky a číslo tohoto účtu je zapsáno v nadačním rejstříku,
  - veškeré výnosy z cenných papírů, které jsou smlouvou o správě cenných papírů vedeny oprávněnou osobou, a za podmínky, že údaje o smlouvě jsou zapsány v nadačním rejstříku,
  - příjmy plynoucí z autorských a patentových práv.

Tyto příjmy jsou osvobozené za podmínky, že příslušný majetek je součástí nadačního jmění a je zapsán v nadačním rejstříku. Toto osvobození se týká pouze nadace, jelikož nadační fond nemá nadační jmění.

3.1.2 Klíčování výdajů

V návaznosti na příjmy musí nadace a NF jednotlivě rozdělovat také výdaje, které odpovídají dané skupině příjmů. Toto přiřazení nákladů k činnostem se nazývá tzv. klíčování nákladů. *Jak tvrdí Kryšková a Urbancová (2008, s. 184) „neexistuje žádný závazný postup, jak při klíčování postupovat, přičemž toto rozdělení nákladů musí být přiměřené a poplatník je povinen unést důkazní břemeno vůči příslušnému správci daně“.*

---

²³MARKOVÁ, Hana. *Daňové zákony 2013*. 22. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2013. 23 s. ISBN 978-80-247-4643-2.

Existují tyto základní postupy pro klíčování nákladů:

- a) věcný přístup; Používá se tehdy, pokud jsou jednotlivé náklady jednoznačně přiřazeny k souvisejícím činnostem,
- b) hodnotový přístup; V tomto případě jde o náklady, které jsou pro určité činnosti společné. Musí se tedy zvolit rozvrhová základna (např. mzdy, příjmy), která tyto nerozlišitelné náklady rozdělí,
- c) kombinace obou přístupů.²⁴

3.1.3 Základ daně, položky odčitatelné a snižující základ daně

Základ daně nadací a NF je tvořen součtem jednotlivých základů daně za činnosti, které představují poslání nadace nebo NF, a to za podmínky, že příjmy jsou vyšší než výdaje, a dílčího základu daně z hospodářské činnosti. To znamená, že pokud má nadace či NF více poslání, které jsou jak kladné, tak záporné, tak se do základu daně započítávají pouze činnosti, které mají výsledek kladný. V případě základu daně z hospodářské činnosti neboli vedlejší činnosti může být základem daně výsledek kladný i záporný.

Výše uvedené je pro větší porozumění aplikované na následujícím příkladu:

Nadace či nadační fond má tyto jednotlivé základy daně z jejich poslání (P) a z vedlejší činnosti (V):

- P1.....+ 350 000 Kč
- P2..... + 80 000 Kč
- P3..... - 50 000 Kč
- V ..... + 30 000 Kč

$$\text{Základ daně} = P1 + P2 + V = 460\,000 \text{ Kč}$$

Od vypočteného základu daně se odečítá daňová ztráta z předchozího zdaňovacího období nebo její část a to maximálně v 5 následujících zdaňovacích obdobích. Nadace a NF jako neziskové organizace mají oproti ostatním poplatníkům výhodu, která spočívá v možnosti dalšího snížení základu daně až o 30 %, maximálně však o 1 000 000 Kč. Pokud 30 % snížení představuje hodnotu nižší než 300 000 Kč, lze odečíst částku ve výši 300 000 Kč, maximálně však do výše základu daně. Tento odpočet mohou využít za podmínky, že získané prostředky plynoucí z této úspory daňové povinnosti použijí na pokrytí výdajů, které souvisí s činnostmi,

---

²⁴ URBANCOVÁ, A., KRYŠKOVÁ, Š. *Účetnictví nevýdělečných organizací A*. 2. vyd. Ostrava: Ediční středisko VŠB – TU Ostrava, 2008. 232 s. ISBN 978-80-248-1801-6.

z nichž získané příjmy nejsou předmětem daně, a to v průběhu třech po sobě následujících zdaňovacích období. Lze říci, že nadace a nadační fondy, jejichž základ daně je do výše 300 000 Kč daň z příjmů neplatí.²⁵

Ze základu daně sníženého o položky odčitatelné a snižující základ daně se pomocí sazby, která je pro právnické osoby stanovena ve výši 19%, vypočítá daň.

Daňové přiznání se musí podat nejpozději do tří měsíců po uplynutí zdaňovacího období, avšak nadace a nadační fondy, které mají povinnost ověřovat účetní závěrku auditorem, podávají daňové přiznání nejpozději do šesti měsíců po skončení roku. Nadace a nadační fondy nemusí podávat daňové přiznání, pokud nemají příjmy, které jsou předmětem daně nebo mají pouze příjmy od daně osvobozené.

3.2 Daň z příjmů právnických osob od roku 2014

Podobně jako zákon, který se týká právní úpravy N a NF prošel také zákon o dani z příjmů právnických osob k 1. 1. 2014 řadou změn, avšak z části zůstal zachován.

V novelizovaném znění zákona jsou N a NF, stejně jako většina neziskových organizací, vymezena v § 17a zákona o daních z příjmů PO jako veřejně prospěšný poplatník, „*který v souladu se svým zakladatelským právním ujednáním, statutem, stanovami, zákonem nebo rozhodnutím orgánu veřejné moci jako svou hlavní činnost vykonává činnost, která není podnikáním*“. Toto ustanovení se netýká nadací, které byly založeny za účelem podpory osob blízkým zakladateli, nebo k této podpoře spěje jejich činnost. V tomto případě se na nadace vztahují obecné ustanovení daně z příjmů PO.

Nadace a nadační fondy, které jsou veřejně prospěšným poplatníkem, mají povinnost podat k této dani přihlášku k registraci nejpozději 15 dnů po té, co začnou provozovat činnost, která je zdrojem příjmů anebo začnou přijímat příjmy, které jsou předmětem daně. V opačném případě se k této dani registrovat nemusí. Nadace, které nejsou VPP, musí podat přihlášku do 15 dnů ode dne svého vzniku. Přihláška se podává vždy u příslušného správce daně.

Za zdaňovací období nadací a NF se považuje kalendářní rok, hospodářský rok anebo období delší než 12 měsíců, které se nazývá účetní období.

---

²⁵ Tamtéž

3.2.1 Předmět daně

Předmět daně je vymezen obecně pro všechny poplatníky a také zvlášť pro VPP. V obou případech se rozlišují příjmy, které nejsou předmětem daně, příjmy, které jsou předmětem daně a také příjmy osvobozené.

a) Příjmy, které nejsou předmětem daně

Tyto příjmy nadace a NF jsou vymezené v § 18a zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, který se vztahuje pouze na veřejně prospěšné poplatníky a mezi které se řadí:

- příjmy plynoucí z nepodnikatelské činnosti, přičemž platí podmínka, že výdaje vynaložené v souvislosti s touto činností musí být vyšší než tyto příjmy, to znamená, že se jedná o příjmy ze ztrátových činností; Tato podmínka je posuzována za celé zdaňovací období dle dílčích typů činností,
- veškeré plnění z veřejných rozpočtů, jako jsou dotace, příspěvek, podpora a podobně.

b) Příjmy, které jsou předmětem daně

Pro N a NF označované za veřejně prospěšné poplatníky jsou předmětem daně:

- příjmy z reklamy,
- úroky,
- příjmy z nájemného.

U nadace založené za účelem podpory blízkých osob jsou předmětem daně příjmy ze všech svých činností a také z nakládání svým majetkem, pokud není stanoveno jinak.

c) Příjmy od daně osvobozené

Od daně jsou osvobozené:

- výnosy nadace z majetku, který byl vložen do nadační jistiny a také příjem z jeho prodeje; Tento příjem se vztahuje pouze na nadace, které jsou VPP a to za podmínky, že je v souladu s účelem založení nadace a není protizákonný,
- příjmy z úroků, které vyplývají z prostředků veřejné sbírky konané pro účely, které jsou vyjmenované v § 20 odst. 8,
- uplatněné bezúplatné příjmy
  - veřejně prospěšného poplatníka se sídlem v České republice, Norsku, Islandu a jiného členského státu Evropské unie, které využívá na účely vymezené v § 20 odst. 8 nebo jeho kapitálové dovybavení,
  - plynoucí do veřejné sbírky, na účely humanitární či charitativní,

- přijaté z veřejné sbírky,
- Norska, Islandu či členského státu Evropské unie;

Jestliže nejsou bezúplatné příjmy uplatněny, nelze je od daně osvobodit. Poplatník se musí rozhodnout, zda je uplatnit, přičemž toto rozhodnutí nelze vrátit zpět.

3.2.2 Základ daně a položky snižující základ daně

Postup stanovení základu daně nadace a nadačního fondu v roce 2014 je z větší části totožný s rokem předchozím. Nadace a NF jako veřejně prospěšný poplatník si může základ daně snížit až o 30 %, maximálně však o 1 mil. Kč. Také v tomto roce platí podmínka, že prostředky, které díky tomuto snížení poplatník ušetří, budou sloužit k pokrytí nákladů vzniklých u činností vykazující příjmy, které nejsou předmětem daně. Získané úspory se využijí nejpozději ve 3 následujících obdobích. Jestliže 30 % představuje částku nižší než 300 000 Kč, lze odečíst hodnotu ve výši 300 000 Kč, avšak maximálně do výše základu daně.²⁶

3.3 Ostatní daně

3.3.1 Daň z přidané hodnoty

Daň z přidané hodnoty je upravena v zákoně č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů. Tato úprava je platná od 1. 5. 2004 a znamenala průlom v přístupu k této dani pro neziskové organizace.

Předešlá právní úprava tohoto zákona se soustředila na pojem „hlavní činnost“, která byla důležitým znakem pro osvobození od DPH a jejíž obsah byl ve zřizovacích listinách. V případě neziskových organizací stačilo, aby plnění bylo zapsané jako příjem z hospodářské činnosti a tím se stalo zdanitelné, ačkoliv by se mezi nimi našli i plnění osvobozené.

Naopak současný zákon se dívá na neziskové organizace, tudíž i nadace a nadační fondy, jako osoby povinné k dani, jestliže provádějí ekonomickou činnost. Ekonomickou činností, která souvisí s výkonem nadací a nadačních fondů, se rozumí užití hmotného a nehmotného majetku za účelem získání příjmů, je-li tento majetek neustále využíván. Jako příklad lze uvést příjem z pronájmu nemovitostí, za podmínky, že je využíván soustavně.

Důležitý je také předmět daně, kterým je dodání zboží, převod nemovitostí nebo

---

²⁶ MARKOVÁ, Hana. *Daňové zákony 2014*. 23. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2014. 272 s. ISBN 978-80-247-5171-9.

poskytnutí zboží za úplatu. Slovo „úplata“ je významné, protože pokud se jedná o plnění bezúplatné, tak není předmětem daně z přidané hodnoty.

Nadace nebo nadačního fond, jakožto osoba povinná k dani, je osobou osvobozenou od daně, nepřesáhne-li její obrat částku 1 000 000 Kč za nejvýše 12 předcházejících po sobě jdoucích kalendářních měsíců. Přičemž obratem se pro tyto účely rozumí „*souhrn úplat bez daně, včetně dotace k ceně, které osobě povinné k dani náleží za uskutečněná plnění, kterými jsou dodání zboží, převod nemovitosti a poskytnutí služby, s místem plnění v tuzemsku*“²⁷, přičemž se jedná o úplatu za plnění, které je zdanitelné nebo osvobozené od daně jak s nárokem na odpočet, tak i bez nároku na odpočet a nejsou pouze příležitostně vykonávanou doplňkovou činností.

K dalším osvobození od této daně, které se týkají N a NF, patří poskytování služeb úzce souvisejících se sportem nebo tělesnou výchovou, poskytování kulturních služeb a dodání zboží s nimi úzce spjatými, nebo dodání zboží či poskytování služeb při příležitostných akcích, jsou-li pořádány za účelem získání peněžních prostředků k jejich poslání.

Obecně lze říci, že daň z přidané hodnoty se nadací a nadačních fondů bude týkat jen málokdy, a to pro svou povahu činnosti, kterou je získávání finančních prostředků ve formě darů, které se následně poskytnou v podobě nadačních příspěvků pro účely založení. Z tohoto pohledu se v roce 2014 pro N a NF nic nemění.

3.3.2 Daň silniční

Tato daň je upravena zákonem č. 16/1993 Sb., o dani silniční. Během let bylo provedeno několik změn v zákoně, avšak znění z minulého roku zůstává k tomuto roku zachováno. Došlo pouze k formálním úpravám u předmětu daně silniční.

Předmětem této přímé majetkové daně jsou silniční motorová vozidla registrovaná a provozovaná v ČR, pokud jsou používány ve spojitosti s podnikáním a určené k přepravě nákladů. Silniční daní se nadace nebo nadační fondy zabývají a také jsou jejím plátcem v případě, že jsou jejich vozidla určena pro hospodářskou činnost nebo i pro činnost v rámci hlavní činnosti, která podléhá dani z příjmů. Silniční daň se musí zaplatit i v situaci, kdy jsou pracovníkovi, který používal při služební cestě své vlastní motorové vozidlo, vyplaceny

---

²⁷ MARKOVÁ, Hana. *Daňové zákony 2014*. 23. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2014. 121 s. ISBN 978-80-247-5171-9.

cestovní náhrady, které slouží jako daňově uznatelný výdaj, protože tato cesta byla v souvislosti s hospodářskou činností nebo s posláním.²⁸

Základ daně je stanovený pro jednotlivé druhy vozidel, podle kterých se určuje sazba daně. Informace potřebné pro stanovení roční sazby daně lze najít v technickém průkazu určeného k danému vozidlu. Pokud poplatník používá osobní automobil a je to pro něho výhodnější, může si jako sazbu stanovit částku ve výši 25 Kč za každý den jeho užití. Sazba daně se může dle § 6 odst. 6 zákona o dani silniční také snížit o:

- „48 % po dobu následujících 36 kalendářních měsíců od data jejich první registrace,
- 40 % po dobu následujících dalších 36 kalendářních měsíců,
- 25 % po dobu následujících dalších 36 kalendářních měsíců.“

Další snížení ve výši 25 % se vztahuje na vozidla určená k rostlinné výrobě, mají-li to uvedené v technickém průkazu. Jestliže jsou vozidla poprvé registrována do 31. prosince 1989 sazba daně se naopak zvyšuje o 25 %.

V případě nadací a nadačních fondů lze uplatnit § 6 odst. 9 zákona o dani silniční, který dává možnost snížení sazby o 100 % u nákladních vozidel včetně tahačů, nákladních přívěsů a nákladních návěsů s největší povolenou váhou nad 3,5 tuny a méně než 12 tun a to v případě, že:

- vozidla nejsou používána k podnikání nebo v jejím přímém spojení,
- vozidla se nesmějí používat k činnostem, z nichž vznikají příjmy, které jsou předmětem daně z příjmů,
- vozidla nemohou být provozována pro potřeby cizích,
- vozidla slouží subjektům, jež nebyli založeni se záměrem podnikat,
- vozidla jsou užívána jako výcviková,
- jsou používána fyzickými osobami.²⁹

Daňové přiznání k silniční dani se podává nejpozději k 31. lednu následujícího kalendářního roku, avšak v uplynulém roce musely osoby povinné k této dani platit zálohy splatné do skončení každého čtvrtletí a 15. prosince. Tady nastává komplikace, která se týká neziskových organizací, avšak zákon ji nijak neřeší. U nadací a nadačních fondů spolu s ostatními neziskovými organizacemi se daňové přiznání podává po skončení zdaňovacího

²⁸ MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace – vznik, účetnictví, daně*. 12. vyd. Olomouc: ANAG, 2013. 264 s. ISBN 978-80-7263-825-3.

²⁹ MARKOVÁ, Hana. *Daňové zákony 2014*. 23. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2014. 272 s. ISBN 978-80-247-5171-9.

období, je-li její hlavní činnost zisková. Nadace a nadační fondy tudíž zálohy k této dani neplatí, protože zjistí až po skončení roku, jestli tuto daň vůbec platit bude.

3.3.3 Daň z nabytí nemovitých věcí

Jedná se o novou daň, která je do daňové soustavy zavedena Zákonným opatřením Senátu č. 340/2013 Sb., o dani z nabytí nemovitých věcí. Nahradila tak dřívější daň z převodu nemovitosti, která byla spolu s daní darovací a daní dědickou vymezena v zákoně č. 357/1992 Sb., o dani dědické, darovací a dani z převodu nemovitostí, který byl k 31. prosinci předchozího roku zrušen. Uvedená změna je důsledkem zavedení nového občanského zákoníku, kterému se musela právní úprava majetkových daní přizpůsobit. Jak příjmy z daně dědické i příjmy z daně darovací nově spadají pod systém daní z příjmů.³⁰ Jelikož se jedná o příjmy z bezúplatně nabytého majetku, jsou ve většině případů osvobozeny.

Nadace či nadační fond jsou poplatníkem daně z nabytí nemovitých věcí v případě, že za úplatu nabudou vlastnické právo k určité nemovité věci. Za nabytí vlastnického práva se také považuje nabytí nemovité věci do svěřeneckého fondu. N a NF nemají vůči jiným subjektům žádné zvýhodnění, a proto se řídí stejnými ustanoveními jako ostatní subjekty. Jelikož tato daň nijak nesouvisí s účelem N a NF, můžeme předpokládat, že se jich bude týkat jen v ojedinělých případech.

3.3.4 Daň z nemovitých věcí

Daň z nemovitých věcí je vymezena zákonem č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí. Do konce roku 2013 byla tato daň pojmenována jako daň z nemovitostí, avšak v souladu se změnou NOZ musel být název upraven. Změna se týká nejenom názvu, ale i některých ustanovení, jako je např. předmět daně a základ daně ze staveb a jednotek, kde je upraven koeficient pro výpočet daně.

V předchozí právní úpravě byly předmětem této daně pozemky a stavby. Pro nadace platilo v obou případech osvobození od daně. Pokud se jednalo o nadační fondy, osvobození se na ně nevztahovalo, tudíž jestliže, se staly poplatníkem jedné z těchto daní, musely odvést stanovenou daň.

Novelizovaná právní úprava daně z nemovitých věcí je rozdělena na daň z pozemků, která je ustanovena v první části a daň ze staveb a jednotek vymezena v části druhé.

---

³⁰ MINISTERSTVO FINANCÍ. MF: *Informace MF k zákonnému opatření Senátu o dani z nabytí nemovitých věcí* [online]. MF [cit. 2014-02-03]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Dane_Metodika_2013-10-23_Zakonne-opatreni-Senatu-o-dani-z-nabyti-nemovitych-veci-schvaleno.pdf

Předmětem daně z nemovitých věcí jsou pozemky zapsané v katastru nemovitostí, zdanitelné stavby a jednotky. Poplatníkem je vždy vlastník nemovitých věcí, tudíž pokud nadace či nadační fondy vlastní nemovitost, která je předmětem této daně, jsou také jejím poplatníkem. Řada nemovitých věcí je od této daně osvobozená. Osvobození se týká také nadací a nadačních fondů a to za podmínky, že pozemky tvořící jeden funkční celek se zdanitelnou stavbou nebo jednotkou a samotné zdanitelné stavby či jednotky jim slouží k výkonu veřejně prospěšné činnosti. Základ daně a její sazba, která se musí znásobit stanoveným koeficientem, se určuje podle druhu nemovitých věcí. Počítá-li se daň ze staveb či jednotek, stanovený základ daně se násobí buď koeficientem 1,22 nebo 1,20 dle podmínek uvedených v ustanovení § 10 odst. 3 tohoto zákona.

Daňové přiznání se podává za jeden kalendářní rok a to do 31. ledna po skončení zdaňovacího období. Pokud v uplynulém zdaňovacím období dojde pouze ke změnám, které nemají vliv na výpočet daně, nemusí poplatník podat daňové přiznání. Jestliže je výsledná daň nižší než částka 5 000 Kč, platí se najednou do 31. května běžného období. V opačném případě se platí ve dvou stejných splátkách k 31. květnu a k 30. listopadu běžného období.³¹

3.4 Srovnání změn daňového režimu

Při srovnání daňového režimu nadací a NF roku 2013 s rokem 2014, můžeme na první pohled nalézt několik zásadních změn, avšak u jednotlivých daňových zákonů jsou změny specifické a v rozdílném rozsahu. V souladu s rekodifikací soukromého práva se ve všech stanovených dani používá pro označení subjektů, které nejsou zřízeny za účelem podnikání termín „veřejně prospěšný poplatník“.

Největší rozsah změn, který se týká většiny ustanovení lze najít v **zákoně o dani z příjmů**. Zavádí se nové terminologie, dochází k upřesnění ustanovení či k novému vymezení. V případě nadace a NF se mnohdy jedná o zásadní změny. Nejpodstatnější změna spočívá právě v označení poplatníka. Do konce roku 2013 se řadily nadace a NF mezi obecné poplatníky, kteří se řídili stejnými ustanoveními a lišili se pouze ve věcech, které jsou specifické pro daného poplatníka. Ve znění platném pro rok 2014 jsou nadace, mimo nadace sloužící k podpoře osob blízkých zakladatele, a NF dle nového ustanovení § 17a považovány za veřejně prospěšného poplatníka, na kterého se vztahují zvláštní ustanovení zákona o dani z příjmů. Dalším důležitým rozdílem je zahrnutí úroků do předmětu daně. Do konce roku

---

³¹ MARKOVÁ, Hana. *Daňové zákony 2014*. 23. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2014. 272 s. ISBN 978-80-247-5171-9.

2013 nebyly předmětem daně z příjmů právnických osob úroky z vkladů na běžném účtu, přičemž v novelizovaném znění jsou příjmy v podobě úroků předmětem této daně vždy. Změna nastává také u osvobození majetku vloženého do nadační jistiny. Dříve si nadace mohly od daně osvobodit pouze příjmy plynoucí z prodeje tohoto majetku, přičemž dané vymezení nebylo jednoznačné a působilo mnoho komplikací při jeho určení. Nyní je kromě příjmu z prodeje osvobozen také výnos z tohoto majetku, což vyřešilo problém daného vymezení. Další změnu představuje nové ustanovení § 19b, který se týká bezúplatných příjmů, od nichž je veřejně prospěšný poplatník osvobozený za podmínek vymezených v § 20 odst. 8 zákona o dani z příjmů PO a s tím také souvisí zavedení pojmu „bezúplatný příjem“, jenž zahrnuje příjmy z dědictví, odkazu či daru.

Zahrnutí bezúplatných příjmů do zákona o dani z příjmů předchází **zrušení zákona č. 357/1992 Sb., o dani dědické, darovací a dani z převodu nemovitosti**. Jedná se o nejvýraznější změnu daňových zákonů, avšak při porovnání lze vidět, že je nová právní úprava do značné míry podobná té původní. Z pohledu N a NF ve většině případů stále platí osvobození od tohoto příjmu. S touto změnou je také spojeno **zavedení daně z nabytí nemovitých věcí**, která je v podstatě náhradou daně z převodu nemovitosti.

Rok 2014 nepřinesl žádné změny, pokud se hovoří o **dani silniční**. Její právní úprava zůstala zachována, avšak kvůli lepšímu porozumění a přehlednosti bylo upraveno vymezení předmětu daně. Jiné změny tohoto zákona týkající se N a NF nenastaly.

Mnoho změn zahrnuje právní úprava **zákona o dani z nemovitých věcí**. Změna nastala už v samotném názvu toho zákona, kdy slovo „nemovitost“ je nahrazeno termínem „nemovitá věc“. V novelizovaném zákonu se nepatrně zužuje předmět daně ze staveb a jednotek. Také výpočet základu daně prošel změnou, která se týká zavedení nového koeficientu 1,22 vedle stávajícího, který je ve výši 1,20, avšak sazby daně se ponechaly stejné, pouze byly upřesněny s nimi související podmínky. Důležitou změnou je osvobození od této daně. Je zvláštností, že v předešlé právní úpravě nebyla žádná zmínka o nadačních fondech, přestože nadace v osvobození zahrnuté byly. Oproti tomu v novelizaci se píše o „fundacích“, které zahrnují jak nadace, tak i nadační fondy.

Veškeré výše uvedené změny jsou zobrazeny v tabulce 3.1, která zachycuje jednotlivé daně v roce 2013 a jejich následné změny s účinností od 1. ledna 2014.

Tab. 3.1 Změny dle jednotlivých daní, které nastaly mezi rokem 2013 a 2014

Daň	Změna
Daň z příjmů PO	<ul style="list-style-type: none"> • Označení poplatníka • Úroky zahrnuté do předmětu daně • Osvobození výnosu nadace z majetku vloženého do nadační jistiny • Zahrnutí bezúplatných příjmů
Daň silniční	<ul style="list-style-type: none"> • Srozumitelnější vymezení předmětu
Daň z nemovitosti	<ul style="list-style-type: none"> • Úprava názvu zákona • Zúžení předmětu daně ze staveb • Zahrnutí jednotek do předmětu daně • Zavedení koeficientu 1,22 u daně ze staveb a jednotek • Zahrnutí nadačních fondů do osvobození
Daň darovací	<ul style="list-style-type: none"> • Zrušena • Příjmy z bezúplatného nabytí majetku zařazeny pod DzP
Daň dědická	<ul style="list-style-type: none"> • Zrušena • Příjmy z dědění spadají pod DzP a jsou osvobozeny
Daň z převodu nemovitosti	<ul style="list-style-type: none"> • Zrušení • Nahrazena daní z nabytí nemovitých věcí

Zdroj: vlastní zpracování

3.5 Daňový režim nadace ADRA

Nadace ADRA je právnickou osobou, a proto se jí týkají veškeré platné daňové předpisy. Jelikož se řadí mezi neziskové organizace, u kterých hlavním cílem není vykazovat zisk, má řadu daňových zvýhodnění a mnoho jejich příjmů je od daně osvobozeno.

Pro nadaci ADRA v oblasti daní mnoho změn nenastalo, jelikož nadace není poplatníkem většiny daní. Největší část je věnována dani z příjmů právnických osob.

3.5.1 Daň z příjmů právnických osob

Nadace ADRA je dle zákona č 586/1992 Sb., o dani z příjmů poplatníkem daně z příjmů právnických osob. Nadace je ze zákona povinna oddělovat hlavní činnost od činnosti hospodářské. Pro zjištění své daňové povinnosti musí vést odděleně příjmy, které jsou předmětem daně, příjmy od daně osvobozené a příjmy, které nejsou předmětem daně. K těmto příjmům musí správně přiřadit k nim náležící výdaje a následně zjistit jednotlivé výsledky hospodaření. Základem daně je pak kladný výsledek hospodaření z činností, které jsou předmětem daně. Tento základ daně se upraví a následně se z něho vypočítá daň.

Předmětem DzP za rok 2012 byly příjmy z reklam v částce 200 000 Kč a úroky ze spořicího účtu a termínovaného vkladu, které nejsou zapsány v nadačním jmění v hodnotě 47 250 Kč. Dále nadace vykazovala příjmy z darů, hlavní činnosti a úroky z běžného účtu, které nejsou předmětem daně. Největší část příjmů tvořily výnosy z nadačního jmění ve výši 14 806 899 Kč, jež jsou od daně z příjmů osvobozeny. Mezi osvobozené příjmy se řadí také příjmy z pronájmu nadačního domu.³²

Tab. 3.2 Zjištění daňové povinnosti pro rok 2012 (v celých Kč)

Text	Kč
Výnosy celkem	15 729 743
Náklady celkem	14 411 192
Výsledek hospodaření	1 318 551
Příjmy, které nejsou předmětem daně	501 094
Výdaje vztahující se k příjmům, které nejsou předmětem daně	507 342
Výsledek hospodaření	- 6 248
Příjmy osvobozené	14 981 399
Výdaje vztahující se k osvobozeným příjmům	13 703 850
Výsledek hospodaření	1 277 549
Zdanitelné příjmy	247 250
Výdaje vztahující se ke zdanitelným příjmům	200 000
Výsledek hospodaření	47 250
Základ daně	47 250
Snížení základu daně (30 %, maximálně 300 000 Kč)	- 47 250
Základ daně	0
Sazba daně (v procentech)	19
Daň	0

Zdroj: Výroční zpráva 2012 Nadace ADRA

V tabulce 3.2 je zobrazen výpočet daně z příjmů. Nadace ADRA přehledně odděluje jednotlivé výsledky hospodaření dle příjmů a výdajů. Celkový výsledek hospodaření za rok 2012 je vypočítán ve výši 1 318 551 Kč, přičemž se do základu daně zahrnuje pouze 47 250 Kč a to z toho důvodu, že ostatní VH se vztahují k činnostem, ze kterých jsou příjmy buď osvobozeny od daně, nebo nejsou předmětem daně vůbec. Stanovený základ daně si může nadace snížit o případnou ztrátu, avšak nadace z předchozích let žádnou ztrátu nevykazovala. Na snížený základ daně si nadace uplatnila odpočet v celé jeho výši, jelikož je

³² ADRA. *Výroční zpráva 2012*. [online]. 2012 [cit. 2014-03-21]. Dostupná z: <http://www.adra.cz/file/1207>

jeho hodnota nižší než 300 000 Kč. Výsledná daňová povinnost je tedy nulová, přesto nadace musí podat daňové přiznání.

V roce 2014 z pohledu nadace nedojde k žádným velkým změnám. V případě, že by nadace v roce 2014 dosahovala stejných příjmů a výdajů, zůstala by stejná také její daňová povinnost. Rozdíl by vznikl pouze u úroků z běžného účtu, které v roce 2012 činily 10 842 Kč. Tyto úroky nebyly zahrnované do předmětu, avšak dle nové právní úpravy jsou předmětem daně. Základ daně se tedy zvýší na částku 58 092 Kč, avšak po uplatnění snížení základu daně, který je možné v celého jeho výši, zůstane daňová povinnost nadace ADRA nulová.

3.5.2 Daň z přidané hodnoty

Přestože je Nadace ADRA osobou povinnou k dani, jelikož uskutečňuje ekonomickou činnost, není plátcem daně z přidané hodnoty. Důvodem je, že za 12 po sobě jdoucích kalendářních měsíců nepřesáhla obrát ve výši 1 000 000 Kč z její ekonomické činnosti.

Jelikož není nadace založená za účelem vykonávání ekonomické činnosti, dá se předpokládat, že se jí i nadále daň z přidané hodnoty týkat nebude.

3.5.3 Daň z nemovitých věcí

Nadace ADRA je vlastníkem nemovitosti ve Frýdku-Místku, tudíž se stává poplatníkem daně z nemovitých věcí. Tato nemovitost je zapsaná v katastru nemovitostí a je součástí nadačního jmění. Část nemovitosti je určena k potřebám nadace a je v ní umístěn humanitární sklad, půjčovna polohovacích postelí, sociální šatník a Dobrovolnické centrum ADRA a část je pronajata. Ta část nemovitosti sloužící k veřejně prospěšné činnosti je od této daně osvobozena. Část, která je určena k pronájmu, je předmětem této daně, jelikož nesouvisí s účelem vzniku nadace. Z toho vyplývá, že nadace ADRA musí každoročně platit daň z nemovitých věcí. Do konce ledna následujícího roku musí nadace podat daňové přiznání k dani z nemovitých věcí v případě, že došlo ke změnám, které ovlivňují výpočet daně. Jelikož v roce 2014 došlo ke změně koeficientu, který ovlivňuje výpočet daně, je nadace povinna podat daňové přiznání.

3.5.4 Daň silniční

Nadace ADRA není poplatníkem této daně, jelikož nevlastní žádná služební auta a ani nevyplácí žádné cestovní náhrady. Z toho lze usoudit, že veškeré cesty spojené s činností nadace jsou poskytovány bezúplatně.

4 Účetnictví, účetní závěrka, výroční zpráva a audit nadací a nadačních fondů

4.1 Historie účetnictví nadací a nadačních fondů.

Účetnictví nadací a nadačních fondů společně s ostatními neziskovými organizacemi bylo do konce roku 2003 rozlišeno na dvě účetní soustavy a to jednoduché účetnictví a podvojné účetnictví. Zatímco nadace používaly účetnictví podvojné, NF účtovaly v soustavě jednoduchého účetnictví. Podmínkou pro vedení jednoduchého účetnictví NF ovšem bylo, že příjmy nesmí být vyšší než 6 000 000 Kč. Podle opatření č. 281, 283/77 411/2000 ve znění pozdějších předpisů, které vydalo Ministerstvo financí, se po tomto roku mohlo účtovat pouze v soustavě podvojného účetnictví, avšak mnoho účetních jednotek stále mohlo postupovat podle jednoduchého účetnictví. Výjimkou nebyly ani nadační fondy, které mohly jednoduché účetnictví vést až do konce roku 2004. Po tomto roce musely přejít na účetnictví podvojné, které vedou až doposud a které se nyní označuje jedním slovem „účetnictví“.

4.2 Základní předpisy, principy a povinnosti při vedení účetnictví

Účetnictví nadací a nadačních fondů je od roku 2002 upraveno tzv. třístupňovým systémem, do kterého patří:

- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů,
- Vyhláška č. 504/2002 Sb.,

České účetní standardy.

Tyto předpisy a standardy jsou určeny pro všechny typy neziskových organizací. Zákon o účetnictví je základním právním předpisem, který stanovuje podmínky pro rozsah a způsob vedení účetnictví všem právníkům osobám, tudíž i nadacím a nadačním fondům, přestože její hlavní činností není podnikání. Některá ustanovení tohoto zákona, jež jsou specifická pro účetní jednotky, které nejsou založeny za účelem podnikání a účtují v soustavě podvojného účetnictví, jsou vymezeny ve vyhlášce ministerstva financí č. 504/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Tyto dva základní předpisy doplňují České účetní standardy, ve kterých jsou podrobněji upraveny základní postupy pro účtování. Pro nadace a nadační fondy jsou vymezeny ČÚS číslem 401 až 414, viz Tab. 4.1. Přestože ČÚS nejsou právním předpisem a jejich dodržování není vyžadováno, musí být v souladu se zákonem o účetnictví a vyhláškou č. 504/2002 Sb.

Tab. 4.1 České účetní standardy pro nadace a nadační fondy

Číslo	Název
401	Účty a zásady účtování na účtech
402	Otevírání a uzavírání účetních knih
403	Inventarizační rozdíly
404	Kursově rozdíly
405	Deriváty
406	Operace s cennými papíry a podíly
407	Opravné položky k pohledávkám, rezervy a pohledávky po lhůtě splatnosti
408	Krátkodobý finanční majetek a krátkodobé bankovní úvěry
409	Dlouhodobý majetek
410	Zásoby
411	Zúčtovací vztahy
412	Náklady a výnosy
413	Vlastní zdroje a dlouhodobé závazky
414	Přechod z jednoduchého účetnictví na účetnictví

Zdroj: Vlastní zpracování dle Svobodové Jaroslavy a kolektiv 2012, Účtové osnovy, České účetní standardy pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání

Všechny subjekty, jež jsou vymezeny v zákoně č. 563/1991 Sb., o účetnictví, se označují jako účetní jednotky, které „účtují o stavu a pohybu majetku a jiných aktiv, závazků včetně dluhů a jiných pasiv, dále o nákladech a výnosech a o výsledku hospodaření“.³³ Účtuje se podvojným způsobem, a to o skutečnostech, které jsou vždy účtovány v rámci účetního období, kterým může být kalendářní rok nebo hospodářský rok. V obou případech se jedná o období, které zahrnuje nepřetržitě po sobě jdoucích dvanáct měsíců, s tím rozdílem, že hospodářský rok může začít prvním dnem kteréhokoliv měsíce, kromě ledna, kterým se začíná kalendářní rok.

4.2.1 Rozsah vedení účetnictví

Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví v plném rozsahu, avšak ze zákona existují výjimky, které mohou vést účetnictví v rozsahu zjednodušeném. V souvislosti s nadací hovoříme o účetní jednotce, která je povinná vést účetnictví v plném rozsahu, dle kterého musí nadace souběžně účtovat v deníku, hlavní knize, knize analytických účtů a knize podrozvahových účtů. Naopak nadační fondy mohou vést účetnictví ve zjednodušeném

³³ Ustanovení § 2 zákona č. 563 ze dne 12. prosince 1991 o účetnictví. In. *Sbírka zákonů České republiky*. 1991, částka 107, s. 2802. Dostupný také z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/download?idBiblio=39611&nr=563~2F1991~20Sb.&ft=pdf>

rozsahu a to za podmínky, že nemusí mít účetní závěrku ověřenou auditorem. Účetní jednotky, které vedou účetnictví ve zjednodušeném rozsahu:

- mohou účtování v deníku spojit s účtováním v hlavní knize,
- sestavují účtový rozvrh pouze na účtové skupiny, není-li zvláštním předpisem stanoveno jinak,
- nejsou povinné při oceňování ke konci rozvahového dne brát v potaz předvídatelné rizika a ztráty týkajících se majetku a závazku, tj. nemusí účtovat o rezervách, opravných položkách, časovém rozlišení, vyjma odpisů,
- mohou v případech stanovených zákonem použít ustanovení, které se týkají zákona o rezervách pro zjištění základu daně z příjmu,
- sestavují účetní závěrku v rozsahu stanoveném pro jednotlivé skupiny účetních jednotek dle prováděcího právního předpisu,
- nejsou povinny účtovat v knihách analytických a podrozvahových účtů.³⁴

Jelikož zákon o účetnictví prošel řadou novelizací, měnil se také během let rozsah vedení účetnictví, a to jak u nadací tak nadačních fondů. Od roku 2005 však zůstává rozsah účetnictví u nadací i nadačních fondů neměnný, viz Tab. 4.2.

Tab. 4.2 Rozsah vedení účetnictví nadací a nadačních fondů v letech 1998 - 2014

	Rok				
	1998	2002	2004	2005	2014
Nadace	Jednoduché účetnictví – příjmy do výše 3 mil. Kč Podvojně účetnictví	Podvojně účetnictví	Účetnictví v plném rozsahu	Účetnictví v plném rozsahu	Účetnictví v plném rozsahu
Nadační fondy	Jednoduché účetnictví – příjmy do výše 6 mil. Kč Podvojně účetnictví	Jednoduché účetnictví – příjmy do výše 6 mil. Kč Podvojně účetnictví	Jednoduché účetnictví Účetnictví ve zjednodušeném rozsahu	Účetnictví ve zjednodušeném rozsahu	Účetnictví ve zjednodušeném rozsahu

Zdroj: Vlastní zpracování dle jednotlivých znění zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví

³⁴ MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace – vznik, účetnictví, daně*. 12. vyd. Olomouc: ANAG, 2013. 264 s. ISBN 978-80-7263-825-3.

Zákon ustanovuje, že „účetní jednotky jsou povinny dodržovat při vedení účetnictví zejména směrnou účtovou osnovu, uspořádání a označování položek účetní závěrky a konsolidované účetní závěrky, obsahové vymezení těchto závěrek, účetní metody, podmínky předávání a přebírání účetních záznamů a ostatní podmínky vedení účetnictví stanovené prováděcími právními předpisy“.³⁵ Účetnictví N a NF může být vedeno interní nebo externí osobou, záleží pouze na organizaci, kterou možnost si zvolí.

4.2.2 Účetní záznamy a účetní knihy

Účetní jednotky vedou účetnictví ve formě účetních záznamů a to tak, aby byl na konci účetního období v účetní závěrce zobrazen věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a podán finanční stav. Mezi účetní záznamy patří účetní doklady a účetní zápisy, které se zaznamenávají do účetních knih. Těmito účetními knihami, jak už bylo zmíněno, jsou deník, hlavní kniha, kniha analytických účtů a kniha podrozvahových účtů. Do deníku se zapisují všechny účetní případy týkající se daného období chronologicky, neboli tak, jak po sobě skutečnosti nastaly. Hlavní kniha slouží k zaznamenávání syntetických účtů, které se řadí podle účtového rozvrhu.

4.3 Směrná účtová osnova a účetní rozvrh

Účtový rozvrh se sestavuje pro každé účetní období na základě směrné účtové osnovy určené pro neziskové organizace. Účtový rozvrh lze během účetního období doplňovat. Jestliže na začátku nového účetního období nedochází k žádným změnám údajů týkajících se účtového rozvrhu, účetní jednotka se bude řídit tímto účetním rozvrhem i v následujícím účetním období.

Účtová osnova, kterou vydává Ministerstvo finanční České republiky, je součástí vyhlášky č. 504/2002 Sb., tedy v příloze č. 3. Účtová osnova stanovuje, jak mají být seřazené a označené účtové třídy, účtové skupiny či syntetické účty, na kterých se zachycují aktiva, pasiva, náklady, výnosy a výsledek hospodaření. Účtová osnova pro neziskové organizace je do určité míry podobná účtové osnově pro podnikatele. Rozdíl spočívá v počtu účtových tříd, kterých je u neziskových organizací deset a u podnikatelů pouze devět. Tento rozdíl je zapříčiněn 4. účtovou třídou, která je volná a je nahrazena 9. účtovou třídou. Klasifikace účtových skupin je pro všechny neziskové organizace totožná, avšak jejich důkladnější

---

³⁵ Ustanovení § 4, odst. 8 zákona č. 563 ze dne 12. prosince 1991 o účetnictví.

segmentace záleží na samotné účetní jednotce. Účtová osnova a účtový rozvrh musí být součástí vnitřních směrnic organizace.

4.4 Účetní závěrka

Nadace i nadační fondy musí každoročně k rozvahovému dni, kterým je den uzavírání účetních knih, sestavovat účetní závěrku, jež podává přehled o hospodaření, výkonnosti a finanční situaci účetní jednotky. Účetní závěrka je celek tvořený z finančních výkazů, kterými jsou:

- rozvaha,
- výkaz zisku a ztráty,
- příloha.

Součástí účetní závěrky může být také přehled o peněžních tocích či přehled o změnách vlastního kapitálu.³⁶ Účetní závěrka může být sestavena jako řádná anebo mimořádná a to podle dne, ke kterému byla sestavena. Roční účetní závěrku jsou povinné některé účetní jednotky ověřovat auditorem. Nadace a nadační fond musí mít účetní závěrku ověřenou auditorem v určitých případech – viz 2. kapitola.

4.4.1 Rozvaha³⁷

Rozvaha neboli balance představuje finanční výkaz, který zobrazuje položky majetku a ostatních aktiv na straně „má dáti“ a položky závazků a ostatních pasiv na straně „dal“. Položky aktiv se do rozvahy zaznamenávají bez opravných položek a oprávek k daným aktivům, jelikož se uvádějí samostatně v aktivech v záporných hodnotách. Také položky pasiv mohou v některých případech nabývat záporných hodnot.

V rozvaze jsou uvedeny hodnoty aktiv a pasiv se stavem k prvnímu dni účetního období a k poslední dni účetního období, pro které se účetní závěrka sestavuje. Položky, jejichž hodnota se rovná nule, se v rozvaze neuvádí. Přesné údaje, položky a jejich označení, jež jsou součástí rozvahy, je více rozpracováno v příloze č. 1 vyhlášky.

Je-li rozvaha ve zjednodušeném rozsahu, jsou v ní uvedeny pouze položky, které se označují velkými písmeny latinské abecedy a římskými číslicemi.

---

³⁶ Ustanovení §18 odst. 1 č. 563 ze dne 12. prosince 1991 o účetnictví.

³⁷ Ustanovení § 5 vyhlášky č. 504 ze dne 6. listopadu 2002, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

Podle obsahu se aktiva vymezují na hmotný, nehmotný nebo finanční dlouhodobý majetek a s ním související oprávky a krátkodobý majetek, do které se řadí zásoby, pohledávky, krátkodobý finanční majetek a ostatní majetek. Pasiva se v rozvaze dělí na vlastní zdroje krytí, což představuje jmění a výsledek hospodaření, a cizí zdroje, kterými jsou rezervy, dlouhodobé závazky, krátkodobé závazky a jiná pasiva. Dle směrné účtové osnovy se do rozvahy zapisují položky, které jsou uvedeny v účtové třídě 0 – 3.

4.4.2 Výkaz zisku a ztráty³⁸

Výkaz zisku a ztráty, zkráceně výsledovka, ukazuje nadaci či nadačnímu fondu, jak byla během uplynulého období finančně výkonná. V tomto výkazu jsou zobrazeny položky nákladů a výnosů, z nichž se zjišťuje výsledek hospodaření, který se uvádí před zdaněním a po zdanění. VH za hlavní činnost a VH za hospodářskou činnost se nejprve vedou odděleně a následně se oba výsledky sečtou. Informace za minulé účetního období se do výkazu nezahrnují, stejně tak i položky v nulové výši.

Ve zjednodušeném rozsahu VZZ, stejně jako tomu je u rozvahy, jsou zahrnuté pouze položky označující se velkými písmeny latinské abecedy a římskými číslicemi.

Jednotlivé položky tvořící náklady a výnosy a jejich přesné členění a označení jsou zobrazeny v příloze č. 2 vyhlášky. Ve směrné účtové osnově jsou náklady, výnosy a ostatní položky s nimi související zobrazeny pod 5., 6. a 9. účtovou třídou. V 5. účtové třídě jsou zobrazeny náklady, kam například patří nákupy, služby, daně a poplatky, odpisy a ostatní náklady. 6. účtová třída se naopak týká výnosů, které tvoří tržby, dotace, příspěvky a jiné výnosy. Do 9. účtové třídy jsou zahrnuty veškeré účty, které souvisejí s vlastním jměním, fondy, výsledkem hospodaření, rezervami, dlouhodobými úvěry a závazky a dále pak účty závěrkové a podrozvahové.

4.4.3 Příloha

Posledním povinným výkazem, jenž musí být součástí účetní závěrky, je příloha. Pro lepší orientaci a přehlednost se sestavuje formou tabulek, avšak některé informace mohou být popsány i mimo tabulky. Příloha nadací a nadačních fondů vysvětluje a doplňuje informace týkající se rozvahy a výkazu zisku a ztráty, a také zahrnuje další důležité informace, jako jsou:

- sídlo, název, právní forma, poslání, orgány a další údaje o jejich zřizovatelích,

---

³⁸ Ustanovení § 6 vyhlášky č. 504 ze dne 6. listopadu 2002, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

- účetní období, používané účetní metody, obecné účetní zásady, způsob zpracování a úschovy účetních záznamů, oceňování a odepisování, tvorba rezerv a opravných položek,
- všechny významné události, které se staly během účetního období,
- přehled o veškerých splatných dluzích a závazcích,
- výsledek hospodaření členěný dle hlavní a hospodářské činnosti a pro účely daně z příjmů,
- přehled o počtech zaměstnanců podle kategorií,
- výše odměn, funkčních požitků členům zřízených orgánů a jejich účast,
- způsob zjištění základu daně z příjmů,
- přehled o přijatých a poskytnutých darech, dárcích a příjemcích,
- přehled o veřejných sbírkách,
- způsob vypořádání výsledků hospodaření, vzniklý v minulém účetním období.³⁹

4.5 Audit

Povinnost ověření účetní závěrky auditorem měly od roku 1998 až do konce roku 2013 nadace vždy, avšak po zrušení zákona č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech a následným nahrazením novým občanským zákonem se tato povinnost u některých nadací zrušila. Účetní závěrka nadace tedy kontrole auditora podléhá pouze tehdy, pokud byl její obrat nebo nadační kapitál v předchozím roce vyšší než 5 mil. Kč a také je-li podle ní rozhodnuto o zvýšení nebo snížení nadačního kapitálu, nebo o přeměně nadace. Oproti tomu nadační fond do konce roku 2013 musel mít ověřenou účetní závěrku auditorem v případě, že jeho majetek anebo součet všech nákladů nebo výnosů v daném roce byl vyšší než 3 mil. Kč, avšak nový občanský zákoník se auditem nijak nezabývá, tudíž nelze s jistotou říct, zda tato podmínka týkající se auditu pořád platí.

Má-li nadace nebo nadační fond povinnost auditu, je určen auditor, který ověřuje testováním, zda účetní výkazy jsou pravdivé a věrné a v souladu s předpisy. Součástí auditu je také zhodnocení nakládání s majetkem nadace a nadačního fondu, kontrola používání nadačních příspěvků a prostředků, které jsou spojeny se správou nadace a nadačního fondu. Kontrola také spočívá v ověření, zda údaje ve výroční zprávě jsou v souladu s informacemi účetní závěrky, jež je předmětem auditu. Audit N a NF se zaměřuje jak na finanční, tak i na

---

³⁹ Ustanovení § 30 vyhlášky č. 504 ze dne 6. listopadu 2002, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

nefinanční informace, které slouží především pro jejich zakladatele, statutární orgán, dozorčí radu, sponzory, státní orgány, bankovní instituce, veřejnost a jiné. Především těmto uživatelům je adresovaná zpráva auditora. Pro zakladatele N či NF je důležité dodržování účelu jejich založení. Sponzoři a osoby, které poskytly dotace, se zajímají o to, zda jsou jejich poskytnuté prostředky použity na vymezené účely. Banky nahlíží do zprávy auditora v souvislosti s poskytováním úvěru. Veřejnost zase zjišťuje, jak N a NF hospodaří a jaké vykazují výsledky hospodaření. Na základě provedených testů a kontrol, jež odhalí, zda je předložená účetní závěrka správná, vyjádří auditor své stanovisko prostřednictvím výroku ve své zprávě.

Výrokem auditora může být:

- a) výrok bez výhrad, který vyjadřuje, že účetní závěrka poskytuje věrný a poctivý obraz skutečnosti,
- b) výrok s výhradou, jenž říká, že v účetní závěrce jsou určité informace, se kterými auditor nesouhlasí, jinak je účetní závěrka v pořádku,
- c) záporný výrok vyjádří auditor tehdy, pokud účetní závěrka neskýtá věrný a poctivý obraz skutečnosti a
- d) odmítnutí výroku je konstatováno auditorem v případě, že mu nebyly poskytnuty informace potřebné k vyjádření účetní závěrky.

Výrok, který auditor konstatuje, jsou nadace a nadační fondy povinné zveřejnit ve své výroční zprávě.⁴⁰

4.6 Výroční zpráva

Nadace a nadační fondy jsou ze zákona povinné vyhotovit výroční zprávu, a to nejpozději do 30. června nadcházejícího účetního období. Výroční zpráva schválená správní radou je uložena u rejstříkového soudu, kde do ní může nahlížet, popřípadě provádět výpisy každý občan. Ve výroční zprávě je zahrnuta účetní závěrka a přehled veškeré činnosti, kterou nadace v uplynulém období konala, a zhodnocení této činnosti. Obsah výroční zprávy nadace dle § 358 občanského zákona tvoří především:

- přehled o vlastním majetku a závazcích,
- přehled o jednotlivých osobách, které nadaci poskytly nadační dar, jehož hodnota je vyšší než 10 000 Kč,

---

⁴⁰ URBANCOVÁ, Alžběta a Šárka KRYŠKOVÁ. *Účetnictví nevýdělečných organizací A*. 2. vyd. Ostrava: Ediční středisko VŠB – TU Ostrava, 2008. 232 s. ISBN 978-80-248-1801-6.

- přehled o použití majetku nadace,
- přehled o osobách, kterým nadace poskytla nadační příspěvek v částce vyšší než 10 000 Kč,
- zhodnocení dodržení pravidel týkající se poskytování nadačních příspěvků a přehled nákladů na vlastní správu,
- zhodnocení základních údajů účetní závěrky hodnoceného období,
- zpráva auditora, která se týká nadace v případě, že má povinnost mít ověřenou účetní závěrku auditorem.

4.7 Shrnutí

V právní úpravě účetnictví N a NF je pořád co zdokonalovat. Ačkoliv je rok 2014 spojen se změnami zákonů v souvislosti se změnou NOZ, v účetnictví se tyto změny týkají „pouze“ nahrazení jiné terminologie. Přestože se může zdát, že se nejedná o nic podstatného, opak je pravdou. Nová terminologie posunuje vývoj účetnictví zase o krok dál a dá se předpokládat, že nezůstane pouze u těchto změn. Základní principy a metody účetnictví jsou nadále zachovány, a proto N a NF pokračují ve vedení účetnictví, jako tomu bylo doposud.

4.8 Účetnictví nadace ADRA

Účetnictví nadace ADRA se řídí zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví, vyhláškou č. 504/2002 Sb. a také Českými účetními standardy pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání. Účetním obdobím je vždy kalendářní rok a rozvahovým dnem je poslední den v roce tj. 31. 12.

Nadace ADRA vede podvojně účetnictví, které má na starosti externí účetní. Účetnictví je zpracováváno v účetním programu ABRA G3. Účetní doklady musí být nejprve schváleny správní radou a teprve potom mohou být předány ke zpracování. Nadace zaměstnává také externí účetní v oblasti mzdového účetnictví a personální agendy. Za výhodu externích účetních lze považovat menší finanční náročnost, jelikož nadace nemusí tyto účetní školit. Dalším kladem je bezpochybně vysoká odbornost ve svém oboru, z čehož plyne větší jistota správnosti a úplnosti vedení účetnictví. Nevýhodou lze spatřovat v riziku úniku citlivých informací. Veškeré účetní záznamy jsou archivovány dle § 31 a 32 Zákona o účetnictví v sídle účetní jednotky a také jsou uloženy v elektronické podobě na externím paměťovém médiu.⁴¹

---

⁴¹ ADRA. *Výroční zpráva 2012*. [online]. 2012 [cit. 2014-03-21]. Dostupná z: <http://www.adra.cz/file/1207>

4.8.1 Účetní metody a účtování

Veškerý dlouhodobý majetek je při pořízení oceňován pořizovací cenou, která zahrnuje cenu pořízení a veškeré náklady s ním spojené, např. doprava majetku, instalace. Celková hodnota, která tvoří pořizovací cenu, je zobrazena na účtu 04. Nadace oceňuje majetek také reprodukční pořizovací cenou, a to v případě, že se jedná o majetek nabytý darováním, bezúplatně nebo je nově zjištěn podle inventarizace.

Cenné papíry jsou oceňovány v souladu se standardem č. 406. Při pořízení se cenné papíry oceňují pořizovací cenou. V tomto případě se do ceny zahrnují náklady v podobě poplatků makléřům či zprostředkovatelům. K datu účetní závěrky se cenné papíry přeceňují na reálnou hodnotu. Tato změna je zachycena na účtu 921 a samotná reálná hodnota se pak zachytí na účtu 069.

Odpisy dlouhodobého majetku jsou prováděny na základě odpisovaného plánu, ve kterém jsou podle jednotlivých inventárních předmětů vypočteny odpisy stanovené na celou dobu odpisování. Dle rozhodnutí účetní jednotky se účetní odpisy rovnají daňovým odpisům.

Pokud nadace ADRA nakupuje nebo prodává valuty a devize, používá pro přepočet kurz skutečného obchodu, který je uvedený na dokladu z tohoto obchodu.

Přijaté dary ve finanční a věcné podobě a také výtěžky plynoucí s veřejných sbírek, které jsou následně předávány třetím osobám, jsou účtovány na účet fondů, který je vymezen syntetickým účtem 911. Jestliže se jedná o dary, které slouží ke správě a všeobecným účelům nadace používá se účet 682.⁴²

4.8.2 Účetní závěrka, výroční zpráva a audit

Účetní závěrka nadace musí být ze zákona každoročně ověřena auditorem a zveřejňována ve výroční zprávě. Výroční zprávu nadace ADRA každoročně vypracovává do 30. června následujícího kalendářního roku a následně zveřejňuje na svých internetových stránkách.

Nadace ADRA zpracovává výroční zprávu přehledně a srozumitelně. V úvodu je vymezeno poslání organizace a činnosti, které v roce 2012 vykonávala. Dále jsou zveřejněny veškeré příspěvky a dary, které nadace obdržela a poté předala třetím osobám a také je uveden účel jejich použití. Ve výroční zprávě je zobrazena konečná rozvaha a také výkaz zisku a ztráty, jenž zobrazuje položky nákladů a výnosů, ze kterých se zjišťuje výsledek hospodaření.

---

⁴² Tamtéž

Nadace ADRA odděluje VH činnosti hlavní od činnosti vedlejší. Při sečtení těchto výsledků vznikne celkový výsledek hospodaření daného roku. Na konci výroční zprávy je uvedena příloha k účetní závěrce a také zpráva auditora.

Tab. 4.1 Výkaz zisku a ztráty nadace ADRA za rok 2012 v tisících Kč

Položka	Činnost		Celkem
	hlavní	vedlejší	
Spotřeba materiálu	27	0	27
Spotřeba energie	68	0	68
Spotřeba ostatních neskladovatelných dodávek	12	0	12
Opravy a udržování	7	0	7
Náklady na reprezentaci	65	0	65
Ostatní služby	167	200	367
Mzdové náklady	133	0	133
Zákonné sociální pojištění	45	0	45
Zákonné sociální náklady	5	0	5
Ostatní sociální náklady	4	0	4
Daň z nemovitosti	1	0	1
Kurzové ztráty	32	0	32
Odpisy DHM a DNM	104	0	104
Prodané cenné papíry a podíly	13 509	0	13 509
Poskytnuté členské příspěvky	15	0	15
NÁKLADY CELKEM	14 211	200	14 411
Tržby z prodeje služeb	175	200	375
Úroky	11	47	58
Zúčtování fondů	66	0	0
Tržby z prodeje cenných papírů a podílů	13 723	0	13 732
Výnosy z dlouhodobého finančního majetku	1 084	0	1 084
Přijaté příspěvky (dary)	424	0	424
VÝNOSY CELKEM	15 483	247	15 730
VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ	1 272	47	1 319

Zdroj: Vlastní zpracování dle výroční zprávy nadace ADRA za rok 2012

V tabulce 4.1 lze vidět výši jednotlivých nákladových a výnosových položek. Nejvyšší náklady a zároveň také nejvyšší výnosy nadace jsou spojeny s prodejem cenných papírů a podílů. Důvodem je odkoupení podílových listů a vložení částky 13 509 tis. Kč, které nadace získala z nadačního investičního fondu na termínovaný vklad. Další významnou nákladovou položkou jsou ostatní služby v celkové výši 367 000 Kč, které jsou součástí jak činnosti hlavní, tak i činnosti vedlejší a zároveň jediným nákladem této činnosti. Také náklady na zaměstnance jsou důležitým nákladem, jelikož zahrnují mzdové náklady v částce 133 000 Kč a zákonné sociální pojištění, které činí 45 000 Kč. Tyto výdaje jsou vynakládány

v souvislosti s jediným zaměstnancem nadace ADRA, kterým je asistentka předsedy správní rady. Mezi významné výnosové položky se řadí výnosy z dlouhodobého finančního majetku a přijaté příspěvky neboli dary. Jestliže od celkových výnosů odečteme celkové náklady, zjistíme, že nadace dosáhla v roce 2012 kladného výsledku hospodaření ve výši 1 319 000 Kč.

V roce 2013 byl proveden **audit**, kterým se ověřovala účetní závěrka k 31. prosinci 2012. Audit se vztahoval na posouzení, zda byly všechny účetní metody použity správně a vhodně a jestli byly účetní odhady přiměřené. Audit zahrnoval také posouzení celkového představení účetní závěrky. Auditor uvedl, že veškeré údaje předložené nadací ADRA byly dostačující pro vyjádření daného výroku. Výrokem auditora proto je **výrok bez výhrad**. Dle auditorské zprávy pověřeného auditora podává účetní závěrka věrný a poctivý obraz a je v souladu s českými účetními předpisy.

Povinnost ověření účetní závěrky bude mít nadace ADRA i nadále, jelikož měla doposud v každém účetním období obrat vyšší než 5 mil. Kč, tudíž lze předpokládat, že obrat pod tuto výši neklesne.

5 Závěr

Cílem bakalářské práce bylo charakterizovat změny v právní úpravě, zdaňování a účetnictví nadace a nadačního fondu, ke kterým došlo na přelomu roku 2013 a 2014.

Nejvíce změn bylo zaznamenáno v samotné právní úpravě nadací a nadačních fondů, která je uvedena v 2. kapitole. Jak bylo uvedeno, zákon č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondů byl zrušen a nahrazen novým zákonem č. 89/2012.Sb, občanský zákoník, který upravuje veškeré soukromoprávní vztahy. Nadace a nadační fondy od účinnosti tohoto zákona získaly mnohem větší pravomoc ve změnách nadační listiny a účelu, pro který byly zřízeny. Další důležitá změna v případě nadace spočívá v možnosti podnikání v rámci vedlejší činnosti, které bylo do této doby možné jen v případě pronájmů či pořádání různých akcí nebo sbírek. Do právní úpravy nadace byla nově zahrnuta správa přidruženého fondu. Při srovnání právní úpravy nadačních fondů spočívala největší změna v rozsahu, který v aktuální právní úpravě vymezuje pouze základní a důležité informace.

Třetí kapitola byla věnována změnám daňového režimu nadací a nadačních fondů. Největší změny se týkají daně z příjmů právnických osob. Nadací a nadačních fondů se dříve týkalo ustanovení obecného poplatníka, avšak od roku 2014 se jedná o poplatníka veřejně prospěšného upraveného dle zvláštních ustanovení. Změnou prošly také úroky, které nebyly předmětem daně z příjmů právnických osob, avšak nyní se řadí mezi příjmy zdaňované. Byla vyřešena také otázka vymezení osvobození příjmů z majetku zařazeného do nadační jistiny, kdy nešlo jednoznačně určit, zda se jedná o příjem či výnos nadace z majetku, proto byl do osvobození zahrnut také výnos z tohoto majetku. V případě daně silniční bylo upraveno vymezení předmětu z důvodu větší přehlednosti. Změny nastaly také u daně z nemovitých věcí, která se dříve označovala jako daň z nemovitosti. Předmět této daně byl doplněn o jednotku a zároveň obsahově zredukován a do základu daně byl zakomponován nový koeficient. Poslední změna se týkala nadačních fondů, které jsou nově od této daně osvobozeny. Zásadní změny se týkaly daně darovací a dědické, které byly zcela zrušeny a příjmy plynoucí z těchto daní se staly předmětem daně z příjmů. Závěr kapitoly byl zaměřen na daně z pohledu nadace ADRA. Bylo zjištěno, že nadaci plyne daňová povinnost pouze z daně z příjmu a daně z nemovitých věcí. Daňová povinnost z daně z příjmů právnických osob by se při uplatnění upraveného zákona o dani z příjmů nezměnila.

Ve 4. kapitole bylo objasněno účetnictví nadací a nadačních fondů. Během let byl měněn rozsah vedení účetnictví, avšak v roce 2014 nedošlo v tomto případě k žádné úpravě.

Rok 2014 je v oblasti účetnictví spojen převážně se změnou terminologie. Mnoho doposud zavedených pojmů bylo nahrazeno novými. Ačkoliv se může zdát, že se jedná o změny nepodstatné, není tomu tak. Zavedení nové terminologie posouvá účetnictví na vyšší úroveň, a dá se očekávat, že se i nadále bude vyvíjet.

Tato kapitola se také zabývala účetnictvím nadace ADRA. Nadace každoročně zveřejňuje na svých internetových stránkách výroční zprávu, která je v souladu se zákonem a obsahuje veškeré důležité informace. Všechny údaje obsažené ve výroční zprávě jsou přehledné a srozumitelné. Jediná výtká se týká výkazu zisku a ztráty, kdy jsou jednotlivé položky zobrazeny v částkách zaokrouhlených na tisíci koruny, což může znamenat rozdíl mezi vypočítaným výsledkem hospodaření a jeho skutečnou výší. Proto by bylo lepší pro přesnější data tyto částky nezaokrouhlovat.

Tato bakalářská práce sjednocuje veškeré změny, které se týkají nadací a nadačních fondů, aby právě jim pomohla v lepší orientaci v dané problematice.

Seznam použité literatury

a) Odborné knihy

ELIÁŠ, Karel a Marek SVATOŠ. *Nový občanský zákoník 2014*. Ostrava: Sagit, 2014. 320 s. ISBN 978-80-7208-920-8.

HUDCOVÁ, Zdenka. *Daňový režim neziskových organizací v ČR a ve vybraných zemích EU*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2007. 174 s. ISBN 978-80-244-1841-4.

KOLEKTIV AUTORŮ. *Nevýdělečné organizace 2012*. 8. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. 294 s. ISBN 978-80-7357-737-7.

MARKOVÁ, Hana. *Daňové zákony 2014, úplná znění platná k 1. 1. 2014*. 23. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2014. 272 s. ISBN 978-80-247-5171-9.

MARKOVÁ, Hana. *Daňové zákony 2013, úplná znění platná k 1. 1. 2013*. 22. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2013. 272 s. ISBN 978-80-247-4643-2.

MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace – vznik, účetnictví, daně*. 12. vyd. Olomouc: ANAG, 2013. 264 s. ISBN 978-80-7263-825-3.

STUHLÍKOVÁ, Helena a Sofia KOMRSKOVÁ. *Zdaňování neziskových organizací 2013*. 9. vyd. Olomouc: ANAG, 2012. 280 s. ISBN 978-80-7263-774-4.

SVOBODOVÁ, Jaroslava a kol. *Účtová osnova, České účetní standardy pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání (nevýdělečné organizace) – 187 postupů účtování*. 6. vyd. Olomouc: ANAG, 2012. 344 s. ISBN 978-80-7263-728-7.

URBANCOVÁ, Alžběta a Šárka KRYŠKOVÁ. *Účetnictví nevýdělečných organizací A*. 2. vyd. Ostrava: Ediční středisko VŠB – TU Ostrava, 2008. 232 s. ISBN 978-80-248-1801-6.

b) Elektronické zdroje

ADRA. *O nadaci* [online]. 2012 [cit. 2014-01-12]. Dostupný z: <http://www.adra.cz/nadace-adra/o-nadaci>

ADRA. *Profil a historie nadace* [online]. 2012 [cit. 2014-01-12]. Dostupný z: <http://adra.e-invent.eu/nadace-adra/profil-a-historie-nadace>

ADRA. *Statut ADRA* [online]. 2012 [cit. 2014-01-12] Dostupný z: <http://www.adra.cz/nadace-adra/o-nadaci/statut>

ADRA. *Výroční zpráva 2012*. [online]. 2012 [cit. 2014-03-21]. Dostupná z: <http://www.adra.cz/file/1207>

DOLEŽAL, Tomáš. *Daň z příjmů – změny od 1. 1. 2014*. [online] BVM [cit. 2014-01-20]. Dostupné z: <http://www.bvmaudit.cz/?q=en/node/95>

ELGER, Martin. *Přizpůsobení nadací a nadačních fondů novému občanskému zákoníku se srovnávací tabulkou* [online] 2013 [cit. 2014-01-12]. Dostupné z: <http://www.elger.cz/nase-reseni/97srovnavaci-tabulka-nadace-&-nadačni-fondy.pdf>

KALOUSKOVÁ, Pavlína. *O českých nadacích* [online] 2003 [cit. 2014-01-04]. Dostupné z: <http://www.tretipatro.cz/index.php?cmd=page&id=62>

MINISTERSTVO FINANCÍ. MF: *Informace MF ke změnám v zákoně o dani silniční schválené v zákonném opatření Senátu* [online]. MF [cit. 2014-02-03]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Dane_Metodika_2013-10-23_Zmeny-v-zakone-o-dani-silnicni-schvalene-zakonnym-opatrenim-Senatu.pdf

MINISTERSTVO FINANCÍ. MF: *Informace MF k zákonnému opatření Senátu o dani z nabytí nemovitých věcí* [online]. MF [cit. 2014-02-03]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Dane_Metodika_2013-10-23_Zakonne-opatreni-Senatu-o-dani-z-nabyti-nemovitych-veci-schvaleno.pdf

MINISTERSTVO FINANCÍ. MF: *Informace MF ke změnám v zákoně o dani z nemovitých věcí schválené v zákonném opatření Senátu* [online]. MF [cit. 2014-02-04]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Dane_Metodika_2013-10-23_Zmeny-v-zakone-o-dani-z-nemovitych-veci-schvalene-v-zakonnem-opatreni-Senatu.pdf

NEČAS, Petr a Jiří POSPÍŠIL. *Důvodová zpráva. Justice* [online]. 2012. [cit. 2014-01-08]. Dostupný z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/fileadmin/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>

NEZISKOVKY. *Statistika počtu NNO v letech 1990 – 2012* [online]. 2012 [cit. 2014-01-15]. Dostupné z: http://www.neziskovky.cz/sdata/stat_NNO_tabulka_1990_2013_619.pdf

Vyhláška č. 504 ze dne 6. listopadu 2002, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, pokud účtují v soustavě podvojného účetnictví. In. Sbírka zákonů České republiky. 2002, částka 174, s. 9809. Dostupné také z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/download?idBiblio=54047&nr=504~2F2002~20Sb.&ft=pdf>

Zákon č. 227 ze dne 3. září 1997 o nadacích a nadačních fondech a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů (zákon o nadacích a nadačních fondech) ve znění zákona č. 158/2010 Sb. *Zákony-online*. 1997. Dostupné z: <http://zakony-online.cz/?s143&q143=all>

Zákon č. 563 ze dne 12. prosince 1991 o účetnictví. In. *Sbírka zákonů České republiky*. 1991, částka 107, s. 2802. Dostupné také z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/download?idBiblio=39611&nr=563~2F1991~20Sb.&ft=pdf>

c) Akademické práce

BYSTRIANSKÁ, Veronika. *Změny v právní úpravě, účetnictví a zdaňování nestátních neziskových organizací v České republice*. Ostrava, 2013. Bakalářská práce. Vysoká škola báňská – technická univerzita Ostrava, Fakulta ekonomická, Katedra účetnictví.

STEHLÍKOVÁ, Tereza. *Daňový a účetní režim nadací a nadačních fondů*. Brno, 2013. Diplomová práce. Masaryková univerzita Brno, Ekonomicko-správní fakulta, Katedra veřejné ekonomiky a správy.

Seznam zkratek

ČR	Česká republika
ČÚS	České účetní standardy
DHM	Dlouhodobý hmotný majetek
DNM	Dlouhodobý nehmotný majetek
DPH	Daň z přidané hodnoty
DzP	Daň z příjmů
FO	Fyzická osoba
N	Nadace
NF	Nadační fond
NOZ	Nový občanský zákoník
PO	Právnícká osoba
VH	Výsledek hospodaření
VPP	Veřejně prospěšný poplatník
VZZ	Výkaz zisku a ztráty

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 7. 5. 2014

Petra Orságová
.....

Petra Orságová

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Zpráva auditora o ověření účetní závěrky k 31. 12. 2012 nadace ADRA

Příloha č. 2 – Směrná účtová osnova pro neziskové organizace